

საბჭოთა სელოვნება

ISSN 0132-1367

საბჭოთა
სელოვნება

12

1982

180 /
1982/3

ერთი პიესა ალმანახიდან

თეატრისა და დრამატურგიის ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი ამბავი მოხდა: გამოსვლა იწყო სსრკ კულტურის სამინისტროსა და სსრკ მწერალთა კავშირის ლიტერატურულ-მხატვრულმა ალმანახმა „Современная драматургия“. დიდი ხანია მკითხველი საზოგადოება, ჩვენი დრამატული თეატრები ელოდნენ ამგვარი ალმანახის გამოსვლას. მწერალთა კავშირის თუ თეატრალური საზოგადოების ყრილობათა ტრიბუნებიდან ხშირად გაისმოდა მონოდება სპეციალური ორგანოს შექმნის თაობაზე. დრომ, საბჭოთა დრამატული და თეატრალური ხელოვნების განვითარებამ, უცილობელი გახადა „თანამედროვე დრამატურგის“ გამოცემის საჭიროება.

მართალია, ორმოცდაათიან-სამოციანი წლების დასაწყისში გამოვიდა მრავალტომიანი სერია — „საბჭოთა დრამატურგია“ და „საბჭოთა მწერლების პიესები“, მაგრამ მას შემდეგ საბჭოთა დრამატურგიაში, საერთოდ, თანამედროვე დრამატურგიაში, მრავალი ახალი თვისება შეიძინა, ახალ ურთიერთობათა შესაბამისად შექმნა თვისობრივად განსხვავებული და დინამიური ხასიათი თანამედროვე ადამიანისა.

უქველად საგულისხმოა, რომ ალმანახი „თანამედროვე დრამატურგია“ დაბეჭდავს არა მხოლოდ საბჭოთა ავტორების პიესებს, არამედ პროგრესული დრამატურგიის საუკეთესო ნიმუშებსაც, თავის ფურცლებს დაუთმობს კრიტიკულ-მიმოხილვითი ხასიათის წერილებს, გამართავს დისკუსიებს თეატრალური ხელოვნების მწვავე პრობლემებზე და, ამით, თავის მხრივ, ხელს შეუწყობს თეატრალური აზრის, თეატრალური კრიტიკის განვითარებას, თავის წვლილს შეიტანს იმ ამოცანების გადაჭრაში, რასაც სახავს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილება „ლიტერატურულ-მხატვრული კრიტიკის შესახებ“.

ამ ალმანახიდან ჩვენ, რუბრიკით „სსრკ-60“, ვებეჭადვთ ალექსანდრე მიშარინის პიესას „ოთხ საფრანგეთს უდრის“.

რით მიიპყრო ამ პიესამ ჩვენი ყურადღება? ჯერ ორიოდე სიტყვა ავტორის შესახებ: ა. მიშარინი, ა. ვეილერთან ერთად, მრავალი საყურადღებო სცენარის ავტორია. რეჟისორ ანდრეი ტარკოვსკისთან შემოქმედებითი თანამშრომლობის შედეგად შეიქმნა შესანიშნავი მხატვრული ფილმი „სარკები“. აქვე შეიძლება მოვიხსენიოთ სხვა ფილმებიც: „ცხენებს გადასასვლელზე არ სცვლიან“, „თებერვლის ქარი“ და სხვ.

ეს პიესა ა. მიშარინის პირველი დამოუკიდებელი ნაწარმოებია, მაგრამ აქ უკვე გამოცდილი ოსტატის ხელი იგრძნობა. პიესაში ძალიან მძაფრი, ექსტრემალური სიტუაციაა აღებული: ოკეანეში გასული „ჩელუსკინცი“, რომელზედაც ძვირფასი, სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ტვირთია, დიდ ქარიშხალში მოხვდება და მისი გადაჩრეხა სათუთა... ამ დრამატულ ფაქტთან დაკავშირებით ჩვენს თვალწინ იკვეთება ძლიერი ნებისყოფის, დამოუკიდებელი აზროვნების, დიდი მასშტაბის, მკვეთრად გასხვავებული ხასიათები.

სწორად შენიშნავს ცნობილი კრიტიკოსი ფ. კუზნეცოვი: „ცენტრალურ კონფლიქტს ავტორი აგებს არა ხელმძღვანელობის ამა თუ იმ კონკრეტული სტილისა და მეთოდის მიღება-უარყოფაზე, არამედ განიხილავს მას როგორც ადამიანის სულის პრობლემას, ადამიანის უმაღლესი დანიშნულების სასახურს, ადამიანისა, რომელიც თავის ნიჭიერებას საზოგადოებას ახმარს“, ამაში ხედავს კრიტიკოსი რუსული მხატვრული ტრადიციების გამოვლინებას. პიესის გმირები ჩვენი მრავალეროვანი სახელმწიფოს ღირსეული წარმომადგენლები არიან. თითოეული მათგანის ხელში თავმოყრილია დიდი ძალაუფლება, ყოველი მათგანი უდიდესი კოლექტივის ლიდერია, და, მიუხედავად ამა თუ იმ ფაქტთან მკვეთრად განსხვავებული დამოკიდებულებისა, ყოველი მათგანის საქციელში, მსჯელობაში, შეფასებებში იგრძნობა ერთიანი ქვეყნის, საბჭოთა სახელმწიფოს ძლევაშისი ცხოვრება.

პრინციპულად ახალი სახეა შანმატოვი — პარტიის საზმარე კომიტეტის პირველი მდივანი, თანამედროვე ხელმძღვანელის ყველა საუკეთესო თვისებით აღჭურვილი. იგი ღრმად მოაზროვნე კაცია, ერთდორებული. შუუპოვარი, დიდი გაქანებისა და თამამი გონების პატრონი.

მისი დიპლექტიური გონება ღრმად სწვდება მოვლენებს, ხედავს პერსპექტივას, გრძნობს, რომ ქვეყნის, ხელმძღვანელობის მთელი სისტემის გარდაქმნა ადამიანის გარდაქმნიდან უნდა დაიწყოს. ეს არის გალობალური პრობლემა, რომელზეც პიესის კონფლიქტია აგებული...

ჩვენის აზრით, ეს პიესა ქართული თეატრების რეპერტუარსაც დაამსვენებს...

დაბოლოს: შესანიშნავი, ღირსეულ საქმეს გააკე-

თებს გამოცემლობა „ხელოვნება“, ან თუნდაც საქართველოს თეატრალური საზოგადოება, თუ ისინი სერიოზულად მოვკიდებიან ქართული საბჭოთა დრამატურგიის აღმანახის გამოცემას. ამის გაკეთება სრულიად უმტკივნეულოდ შეიძლება მათთვის დამტკიცებული საგამომცემლო ფორმათა რაოდენობის ხარჯზე.

საჭიროა მხოლოდ მონდომება და საქმის სიყვარული.

(რედ.)

ალექსანდრა მიხარინი

ოთხ სურსანბეთს უღრის

ღრამა ორ მოქმედებად

მოქმედი პირნი

შახმატოვი მიხაილ ივანოვიჩი — პარტიის სამხარეო კომიტეტის პირველი მდივანი
სერგებრენიკოვი ნიკოლაი ლეონტიევიჩი — პარტიის სამხარეო კომიტეტის მდივანი
კაშტანოვი პავლე სტეპანოვიჩი — სამხარეო აღმასკომის თავმჯდომარე
სამარიანი იური ვასილევიჩი — პარტიის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი
ლიბოშოვინსკი გერმან ალექსანდროვიჩი — ქარხნის დირექტორი
რუტუბაროვიან შალვას ძე — სანაოსნოს უფროსი
ლომოვა ნინა სერგეევანა — ამწეთა ბრიგადის ხელმძღვანელი
სინილკინი ვლადლენ სემიონოვიჩი — შახმატოვის თანაშემწე

პირველი მოქმედება

სამხარეო კომიტეტის პირველი მდივნის მიხაილ შახმატოვის კაბინეტი, საცაა საღამოს ცხრა საათი შესრულდება.

ეს-ესაა დამთავრდა ბიუროს სხდომა. კაბინეტში ჩვეული წესრიგი არ სუფევს, თამბაქოს ბოლი დგას, სკამები არეულად მიუღვამთ. ყურთამდე ღიაა სარკმელი — აფრასავით ტყაცუნობს დიდი, თეთრი ფარდა.

ქარმა ქალაღის ფურცლები გადმოყარა მაგილიდან. ირხევა კედელზე ჩამოკიდებული სქემები და ღიაგარამები. გრძელ მაგიდაზე დგას დიდი პორტის ნათომისადგომების ტექნიკური მაკეტი — ღიაგონალურად გაკვეთილი. ვილაცას აქ პორტრეტული დარჩენია. მეზობელი ოთახის ღია კარიდან ისმის ლაპარაკი, სიცილი, ფუფუნების წყრიალი.

დიღხანს, შეუპოვრად რეკავს ტელეფონი. სამდივნოს ოთახიდან კაბინეტში ენერგიულად შემოდის სინილკინი. ტელეფონის მიღის აღებამდე იგი სწრაფად, მაგრამ აკურატულად ჰკრეფს დაფანტულ ფურცლებს, წესრიგს აწყარებს. ამას იგი მშვილად, აუჩქარებლად აკეთებს. საეპრქელთან მიღგმული მაგილიდან უფროსის იღებს.

სინილკინი, შახმატოვის თანაშემწე გისმენთ. სამხარეო კომიტეტის პირველი მდივანი დაკავებულია. ეს წუთია დამთავრდა ბიუროს სხდომა. სანაოსნოს უფროსიც დაკავებულია.

წუნარად, ამხანაგო! გავიგე: ოკეანეში „ჩებე“-ა. (პაუზის შემდეგ). და საერთოდ, მე თქვენ ძალიან ძალიან გირჩევთ. ჰერ მე დამირკეთო ხლმზე.

შემოდის სერგებრენიკოვი, წელში მოხრილი ჰქალარაკი. მისი მოძრაობა როგორღაც შენელებულია. თვალღებში ირონია უკრთის. უკან ლომოვა შემოჰყუვა. ამ კაბინეტში იგი თავს შეზღუდულად არა გრძნობს. მაგრამ არც წამებრანი თვისუფლად იქცევა.

სინილკინი. ინებებთ თქვენი პორტფული, ნიკოლაი ლეონტიევიჩი.

სერგებრენიკოვი. მე ჰერ არ ვაპირებ წახვლას. როგორმე აგრძნობინე შენს შეფს — ბარემ დავამთავროთ ეს სხდომა. რაც არ უნდა იყოს, სამხარეო კომიტეტში...

სინილკინი (მამინვე). ნიკოლაი ლეონტიევიჩი, ძალიან გთხოვთ, ნუ უწოდებთ პირველ მდივანს შეფს. არ უყვარს, როცა შეფს ეძახიან.

სერგებრენიკოვი. არ უყვარს? თუ შენ არ გიყვარს?

სინილკინი. მამასადამე, არც მე მიყვარს (დასასვენებელი ოთახისაკენ გაეშურა).

კიდევ ერთ რამეს გთხოვთ — „შენობით“ ნუ მელაპარაკებოთ.

სერგებრენიკოვი. თუ კაცი ხარ, ნუ დაიბოღმები. შეუნდე მოხუცს. დამაინუდა — ვლადლენ სემიონოვიჩი.

სინილკინი (გაღის). არ მჩვენია ბოღმის ჩახვევა, სერგებრენიკოვი და ლომოვა მარტონი დარჩნენ.

ლომოვა. კაცი კი არა, გამოთვლელი მანქანაა.

სერგებრენიკოვი. მალე მოვიშორებთ თავიდან, ლომოვა (სერგებრენიკოვს შეხედა). უცნაური კია — შახმატოვი ასეთი გულღია კაცია, ოპტიმისტი...

და ასეთი ფიტული კი ჰყავს გვერდით.

სერგებრენიკოვი. მაგას კი არა, მე შახმატოვ-

საც კი ვერ შევიგევე ამ ხუთი წლის მანძილზე.

ერთმანეთს თანაგრძობით ვადახლებს.

ლომოვა. სულ რომ ვიკვებდე, ამ ვლადლენ ხემო-
ნოვის შვილისათვის ვერ ვიხვებ ბინას. აღმასკომში-
აც, კაშტანოვთან, ვერ გაქაჩანდება კაცი ამ საკითხზე
ჩემი ვალერი ახლა ზღვაშია გასული. მის დაბრუნება-
მდე მინდოდა ყველაფერი მომგვევარებინა, კაცს სახ-
ლი ხომ უნდა ჰქონდეს, ბოლოს და ბოლოს.
სერებრენიკოვი. დღეი საქმეა, ძმარ, საკუთარ-
ი ბინა. ის შენი ბიჭი, მგონი, ცოტა ურევდა, არა?
ლომოვა. მოვრჩით ყველაფერს, მაღლობა
ღმერთს. გააბრთლეს. მთელი ჩემი სიცოცხლე თქვენს
მაღლობაზე ვიჯინები.

სერებრენიკოვი (მკვეთრად). მე რა შუაში
ვარ? ბიჭმა თავისი კეთილშობილება გვიჩვენა. ხულიგ-
ნებისგან დაცვა ქალიშვილი. ხოლო დასაშვები თავ-
დაცვის ზღვარი — ხომ იცი, ისეთი რამეა, რომ...

ლომოვა. რაც არ უნდა იყოს, კაცი მოკლა.

სერებრენიკოვი (უხეშად). კაცი კი არა, მზე-
ცი მოკლა.

ლომოვა. ქორწილი შაბათს გვაქვს. პარასკევს
ბრუნდება „ჩელუსკინეცი“. ასე რომ, გაატყებ ცოლი-
ანად...

სერებრენიკოვი. რა სტუმარი ეთქმის ჩემს
ცოლს.

ლომოვა. კიდევ ვერ დადის?

სერებრენიკოვი. მეთებ წელია უკვე (გაე-
ღიმა, სწრაფი მხერა შეავლო ლომოვას) ცოდვებმა
ხომ არ მიწივს?

ლომოვა. რა ცოდვები გაქვს ამისთანა!

სერებრენიკოვი. სად მებატიყები, რომ მებატ
ტიყები. შენთან? თუ შენი ვაჟიშვილის, ასე ვთქვათ,
სოცტეტოვი ბინაში? (გაიყინა). არავის წინაშე არ
დაიმტყრო თავი. იცოდე, ეს ჩემი საქორწილო საჩუ-
ქარია. მაღაზიებში წაწნაღის თავი არა მაქვს ბე.

ლომოვა (ცხარად). ყველა განცხადება თუ დო-
კუმენტი ერთი თვეა აღმაქანდა ჩავაბარე. დეპუტატთა
კომისიაც თანახმაა. მხოლოდ აი, ის სახლი, სანაპი-
როზე რომაა... იქ...

სერებრენიკოვი. მო-მო-მო, რას განითლდა
შვილის გულისათვის მთების გადაბრუნება ხომ შეგი-
ძლია? (მოულოდნელად, თითქოს ლომოვას მოსცილ-
დაო). დავკობლიდით. ნინა სერგეევანა, დავკობლიდით.
მოსკოვი მიჰყავთ ჩვენი შახმატოვი. ფრთებმა შლის
შევარდენი!

ლომოვა (აპყვა) მართლაც რომ შევარდენია!

სერებრენიკოვი. დაობლებულნი როგორდა
გავუძლებით ამ მხარეს? რაც არ უნდა იყოს, ოთხ
საფრანგეთს უღრის...

ლომოვა. ტერიტორიით?

სერებრენიკოვი (მოიქუფრა). და პრობლემე-
ბიც ნაკლები როდი გვაქვს.

ლომოვა (პაუზის შემდეგ). თითქოს... სამარინო...

სერებრენიკოვი. ბევრი რამ უწყობს ხელს. საპი-
წელია ქალაქკომშია. სახაზავივით სწორი გზა აქვს
გაველილი.

ლომოვა. არის... სხვა კანდიდატურები?

სერებრენიკოვი. მოსკოვი გვეუბნება თქვენ
თვისომ გადაწყვეტეთო. იციან ჩვენი მხარის სპეცი-
ფიკა, ჩვენი მაჩვენებლები — აუტოკივარ თავს არავინ
აიტივებს. ფრთხილდაც რომ რამე გადაადგილ-გად-
მოაადგილო, კაცმა არ იცის, ამას რა... ერთიც ვნა-

ხით და... სამხარეო კომიტეტი — რთული ორგანიზ-
შია.

ლომოვა. შახმატოვსაც დიდად ენდობიან. მუქ-
კოვში. ამხელა ადგილზე მიღის ჩვენგან, გაცლქმქმქმს
მანძილზე, რაც ბიურაში ვარ, ბევრი რამ ვისწავლე.

სერებრენიკოვი. (კვლავ ხუმრობით). ისე ძა-
ლიან ნორჩი და აფეთქებული კი მოხვედრი ჩვენთან.
ო, რა ვარდითო გოგო იყავი. ქორფლი რაღა უყავი?
მოსუ?

ლომოვა. პარიზში ვიყავი, დღეგაცაიაში. იქ მირ-
ჩინე.

სერებრენიკოვი. მიდი და ამის შემდეგ გაა-
ზავენ ქალი პარტიულ ურთიობაზე! იქ თურმე ქორ-
ფლის კრემისთვის წასულა... ჩვენს კლასობრივ ძმებ-
თან!

იციან.

ლომოვა. ის წელი საერთოდ ჩემთვის ძალზე ბედ-
ნიერი წელი იყო. ჭერ იყო და გამირობა მომანიჭეს.
მერე კი შახმატოვი ჩამოვიდა... (შეცბა) ო, რა მუშა-
ობა გაჩაღდა მაშინ პორტის მშენებლობაზე. ნუ მეტ-
ყვით. ერთ წელიწადში იმდენი რამ გავკეთეთ, რასაც
სხვა დროს ხუთი წელი სჭირდებოდა. არა, ნამდვილად
დღეი ძალაა ამ კაცში... რაღაც გასაყუთრებული, გან-
საკციფრებული ძალა.

სერებრენიკოვი. (დაკვირვებით შეხედა). აღ-
რეც ჰქონდა მიღებული ჩვენს მხარეს წითელი დრო-
შები.

ლომოვა (მტურავლად). ასეთი პორტი ჩვენში რომ
არხნდა არ არის, ეს ხომ ცხადია. სამოცი ნავთობისად-
გომი აქვს... ეს ხაზ... მთელი ფანჯარის გაჭრა... მთელ
სამყაროში და არა მხოლოდ ევროპაში.

სერებრენიკოვი. შენც იტყვი ხოლმე რა. ეს
მარტო შახმატოვის დამსახურება ხომ არ გგონია? სა-
მარინი დაგავიწყდა? ყველაფერი მაშინ დაიწყო, როცა
ის იყო მშენებლობის უფროსი.

ლომოვა (ღიქვის შემდეგ). საცა შახმატოვი, იქ
სამარინიც კარგად მოსჩანს. გინდა მშენებლობა იყოს,
გინდა ქალაქკომი. აი, შახმატოვის გარეშე რა იქნება,
ესაა სანიტერეცი.

სერებრენიკოვი. შენა გგონია, რომ სამარინის
დაწინაურება ნაადრევი? ემ, რამდენი შენისთანა მინა-
ხავს ამ მაგიდასთან.

(თავი მოსასვენებელი ოთახისაკენ მიაბრუნა). ორი-
ოდე სიტუაცია მაქვს სათქმელი შახმატოვისთვის.

ლომოვა. თავს უნდა გაუფრთხილდე ცოტა.

სერებრენიკოვი (ყურადღებით შეათვალიერა).
ვისთვის უნდა გაუფრთხილდე? (გაიმეორა) ვისთვის
უნდა გაუფრთხილდე? შეიძლება მე არა მყავს და
ცოლს კი სული ძივს უღდას პირში.

ლომოვა. ჩვენთვის, ყველასათვის უნდა გაუფრ-
თხილდე. შენც ხომ ხედავ. ახლა რა კარგად ვცხოვ-
რობთ. ვინც არ უნდა გვეწვიოს — ნათესავი იქნება
თუ დღეგაცაია, ყველა განცვიფრებული რჩება.

სერებრენიკოვი (კმაყოფილია. იციანის). პარი-
ზიც კი ბითურდება, არა?

ლომოვა (ესეც იციანის). არა, პარიზი — მაინც
სხვა! მაგარს ის, რომ სოფლური, წვირიანი, მოუწყო-
ბელი პატარა დასახლება, ამხელა, უზარმაზარ ქალ-
ქად ვაქციეთ — ეს ხომ ნაღდა. ამისათვის ყოველმა
ადგილობრივმა მოსახლემ მუხლები უნდა დაგეყოც-
ნათ.

სერებრენიკოვი. მე რა შუაში ვარ... არ გახ-

ხოვს აქ რა არწივები იხსენებ? (პირველი მდივნის სა-
ვარძლისაკენ გაიშვირა ხელი). შეადგოვი ჩინუნი!
ლომოვა. შახმატოვი ხომ არის და არის!

სერებერენიკოვი. არ უნდა ლაპარაკი. (წყნა-
რად) ხანდახან ასეც მგონია, უფეთისია საყუარო შეი-
ლება რომ არა მუავს. საქმეს მერ ძალ-ღონეს ვაღვე
(მოულოდნელად). ტროიანს კი ზოგ-ზოგები, სანაოსნოს
უფროსად უმზობდნენ.

ლომოვა. ისე ტროიანმა კი მაგრად დაიწყო საქ-
მე. პარისში ახალგაზრდობის ლიდერები ვნახე, სულ
ჩვენი ვანიჩა მაგონდებოდა.

სერებერენიკოვი. აბა, რა გეგონა შენ? ხომ
ხედავ, რა ექსპერიმენტი წამოიწყო. მთელი თავისი კო-
მანდა ნაძირალებიდან ააწყო...

ლომოვა. მთლად ასე არაა საქმე...
სერებერენიკოვი (განაგებობს). და სურს თა-
ვისი გემი სანაოსნოს სიამაყედ აქციოს (სწრაფი მზე-
რა შეეცალო ლომოვას).

ლომოვა. კი მაგრამ. რურუას საქმე როგორდა
ეჩენება?

სერებერენიკოვი. რომან რურუა მაინც გარე-
დავ მოსული ცაცია. ამას გარდა, ძალიან ლამაზი
მამაკაცია. არ შეიძლება, რომ ბელმძვანელი ამხანა-
გი ასე ლამაზი იყოს. აი, შენც კი, მთელი ამ ბიუროს
მანძილზე მისთვის თვალი არ მოგიცილებია.

ლომოვა. აბა, რას ლაპარაკობ, ნიკოლაი ლეონტი-
ევიჩი?.. ისე კი, მართალია, ბუნების რაღაც სასწაუ-
ლია.

სერებერენიკოვი. (წამოღება). ჩვენ კი სასწა-
ულები არ გვესაჭიროება. ჩვენ ჩვეულებრივი, მიწი-
ერი ხალხი ვართ (სამდივნოს კარისკენ წავიდა, მრავ-
ლისმეტყველად გაიხედა იქით, საიდანაც ხმამალალი
ლაპარაკი მოისმის).

ლომოვა (გაუფო). იქნებ, დავუძახო?
სერებერენიკოვი. ზედზედ ორი მაცნეს გა-
გზავნა არა მჩვევია (გაღის).

ერთხანს კაბინეტი ცარიელია, შემდეგ სწრაფად
შემოდის შახმატოვი. ჩამოსმული, მოსული ცაცია.
პირქუში, შირს შიხრალი თვალებით. რაღაც უცნაუ-
რად იქვევა, რაც მის თანამდებობას ამ შეგვიწინს.
მოღუშული იზიზრება. მისი სხეულის მოძრაობაში
ხელები არ ღებულობს მონაწილეობას: წელგამართუ-
ლია, თავაწეული. მაგრამ ბრაზიანი უფროა, ვიდრე
პირქუში. ამავე დროს, თითქოს მორჩხვიცაა. მასთან
ურთიერთობას რაღაც უხერხულობა ახლავს, მანამდე,
სანამ მას ცეცხლი არ წაეკიდება. და მაშინ, როცა,
თითქოსა და საყრდენ წერტილს იპოვინს, მთლად გაიხ-
სნება, ახლოს მივიშვებს. შთაფილების უღიდავს ძალას
დღობს. ეს იმპულსური ძალმოსილებაა, გულგახსნი-
ლი. ამ გულგახსნილობით იგი ანევიტრებს აღმიაინებს,
აოგნებს მათ და, ამავე დროს, თითქოს თავიდან იშო-
რებს კიდევ. ერთად თავმოყრილი ყველა ეს თვისება
მის ირგველი ქმნის დაძაბულობის თავისებურ ველს.
ასეთი რამ შეიძინევა მხოლოდ ძალზე ნიჭიერი, თავ-
დაჯერებული, ფიციელი მოქმედების წყურვილით,
ღირსებით საყვე აღმიაინების ირგველი.

შახმატოვი (მიმართავს სამარინსა და სინილიკის.
რომლებიც მას კაბინეტში შემოჰყვნენ).

ერთდროულად თქვენი შემოსვლა არაა საქირო.

სინილიკინა და სამარინმა ერთმანეთს გადახედეს.

სამარინი. მე იქ ვიქნები... ამხანაგებთან. (გაღის).

შახმატოვი. ეწყინა?

პაუზა.
სინილიკინი. „ჩელუსკინეცს“ ჩვენი ნაოსნობის
გემები მხოლოდ დილისთვის თუ აღმოუჩნებენდნენდნენ
დახმარებას.

შახმატოვი. შეამოწმეთ კავშირი ტროიანთან...
ნახევარი საათის შემდეგ შემეირთეთ იგი.

სინილიკინი. ხომ სწორედ მოვიქცევი, არავის-
თვის რომ არაფერი მითქვამს. რურუა იმხელა ხმაურს
ატყობს, რომ...

შახმატოვი (თავისთვის). მასხადამე, კრეიტინ-
გი ჩვენი პორტისთვის მხოლოდ ჩემი გამგზავრების
შემდეგ ჩამოვა? ეს ცუდია!

სინილიკინი. სიზოვრება...

შახმატოვი. დიახ, დიახ... ცხოვრება. ჭერ ნუ
დაიშლებიან (დასასვენებელი ოთახისკენ გადაიქნია
თავი). შესაძლოა „ჩელუსკინეცთან“ დაეკავშირებული
ისტორია ჩვენი უქანასუნელი საქმე იქნეს ამ კაბინეტში
ნურაის დემოკრატიული ნურაისთვის.

სინილიკინი. მე მხოლოდ ვცდილობდი თქვენ-
თვის ზედმეტი ემოციები ამერიდებინა.

შახმატოვი. არც ამ ემოციებისაგანაა საქირო
ჩემი დაზღვევა. (ღანჯარასთან მივლია) მოდიში მოუ-
ხადეთ სამარინს, რომ მე... რომ მე ვალოდინებ.

სინილიკინი. უწყაყოფილო ხართ ჩემით?

შახმატოვი (მოულოდნელად, გულახლოვდა).
დღას სახლად რომ გამოვიდო, ახალგაზრდა მშვენი-
ერი ქალიშვილი... ინვალიდი. ფეხები შეგვკროდა
თითქოს... ცდილობდა გადაესწრო შავი კატისთვის.
უვარჯნებზე შემდგარი ცდილობდა ამას... კატამ არ
გაღამიანინოს წინ. (პაუზა) გასაგებია?

სინილიკინი (პაუზის შემდეგ). მე კი მესმის.

შახმატოვი. მე ხომ ვიცი, რომ ყველაფერი
კარგად დამთავრდება. ასე რომ, საწუალობელი თვა-
ლებით ნუ შემოიპყვებით. (გაიღიმა). აქ რაღაც უდგე-
ხართ? სხვა სიჩქარე უნდა ჩავრთოთ. დღესასწაულზე
დამთავრებულა.

სინილიკინი. ეს რომ გავიგონა, კართან შემო-
ბრუნდა და მოხედა გაღიმებულ შახმატოვს. კაცს, რო-
მელსაც ამდენი ხნის მანძილზე ვერაფერი გაუფო.

მარტოდ დარჩენილია შახმატოვმა სწრაფად აერიფა
ტელეფონის ნომერი.

(ყურმილში). ასია ვიქტოროვნა ხართ? მიშა ვარ.
არა, არა, ყველაფერი წესრიგშია. ლენოკა? „ჩელუს-
კინეცის“ აღნა, პარასკევა. რატომ აღნა? არ ვიცი...
ასე მოხდა. ბოდიში. (სწრაფად დებს ყურმილს. თავ-
ჩალუნული ზის).

შემოდის სამარინი. მან ჭერ არადერი არ იცის.

„ჩელუსკინეცს“ პარასკევს არ იქნება.

სამარინი. რაღაც, მგონი, სერებერენიკოვი გაქრა!

შახმატოვი. (გაყვირებულია). თქვენ ყოველთვის
ასე ყურადღებით ადევნებთ მის თვალს?

სამარინი. ჩვევაა. მხოლოდ თქვენ შეგვეძლოთ
მხგავნი რამებისთვის არ მიგვეცით ყურადღება.
ჩვენს მხარეში ყოველშე სულდგმულმა იცის, რომ
სერებერენიკოვი ტყუილად არაფერს გააკეთებს. ვის
ელაპარაკა. ვის გვერდით გადაიღო სურათი. ვისი და-
ზადების დღეზე იყო. არაფერი აქ უბრალოდ არ
ხდება.

1 პირობითი, გასაიდუმლოებული კოდი-სახელწო-
ლებია.

შახმატოვი (წუნარად). მე თქვენ მებრალბებით. სამარინი (პაუზის შემდეგ). თქვენ თითქოს იმას ელოდებით, რომ თქვენს ამ ნათქვამს უარყოფ. მე კი არ უარყოფ. თქვენს... ნდობას. ვიცი, ჩვენს მხარეში რამე რომ მოხდეს, მოსკოვი მე უბრალოდ ვერც გამოიგებს. აბა, როგორს იცი წლის მანძილზე მხარე მოწინავე, სიკეთით სასივ; ასე ვთქვათ, უტყუარი იყო და უცებ მა მოხდა? ხომ იკითხავენ, რაშია საქმე, რატომ სერებრენიყოფა დროზე არ მოგვცა სიგნალი?

შახმატოვი (მოიქუფრა). იქნება, არც დირღვს საქის ასე დრამატიზირება?

სამარინი. მიხილ ივანოვიჩ... თქვენ სხვა გაქანების კაცი ხართ! ყველაფერი ეს თქვენთვის სასაცილოც კია. რამდენი რამაა თქვენს ზურგს უკან. აღმოცავდებით უსარმაზარო სამოქმედო საქმიანობა თქვენ ასწილი. ყველა დიდი საქმე აქ თქვენს სახელთანაა დაკავშირებული. უსაღვლეო პრენიები, გმირობის ვარსკვლავი, და საერთოდ...

შახმატოვი. რა საერთოდ? სამარინი. გავიგონიათ, ალბათ, რომ ამბობენ „ქუდბედიერი კაციაო“. დღესასწაული, სითამამე! წარმატების მომწესხველი ძალა ბედის ნებიერი აი, თქვენ ხელი მოჰკიდეთ პორტ „მორეულის“ შენებლობას. და თითქოს ჭაღოსწერი ჭოხი გაიწინესო...

ყველაფერი ათამაშა, ყველაფერი გამოგვიღოდა.. შახმატოვი. რა უსაგნო ლაპარაკია. (საფეთქლები დაიხილა).

სამარინი. მე სერიოზულად ვლაპარაკობ... ვიცი, მიწვდამანაც დეტალებული არა ხართ ჩემი კანდიდატურით. მაგრამ საქმე ისე აეწყო, რომ მე თქვენი პირდაპირი მემკვიდრე ვარ ამ მხარეში.

ვიყავი პორტის შენებლობის უფროსი. შემდეგ, თქვენ თვითონ, ქლაქოპის მდივანად დამაწინაურეთ.

შახმატოვი. უსაგნო საუბარია, ამიტომაც მე არ შემიძლია საუბარი, როცა იგი საქმეს არ ეხება. (პაუზა). არ ვიცი. პარტიულ სამუშაოზე ახლახანს მოვედი. რა გნებავთ, მაგალითად, ახლა რომ მითხრათ?

სამარინი. თითქმის ხუთი წელია, რაც თქვენ ხართ პირველი...

შახმატოვი (წაშლდა). როცა თქვენ პორტის საქმეებზე ჩემთან მოდიოდით, ან როგორც ქლაქოპის მდივანი — გემთშემკეთებელი კარხინისა თუ რადიოტექნიკური ინსტიტუტის საქმეებზე, მაშინ ჩემთვის ყველაფერი გასაგები იყო. ამიტომაც ვლაპარაკობდით ვერ ნათლად და სწრაფად. ახლა თქვენ რა როლში ვინ დიდობათ? მთხოველის როლში ხომ არა? თქვენ უარი გინდათ სთქვათ? იქნებ უფრო უბრალოდ გკითხოთ? თქვენ შესძლებთ? თქვენ გსურთ? თქვენ შეგწევთ იმის ძალა, რომ სამხარეო კომიტეტის პირველი მდივანი იყო?

სამარინი. მე?.. რაღაც არ არი მიღებული. რომ...

შახმატოვი. თქვენი მემკვიდრე ვარო — სთქვათ? მაშ მოკიდეთ საქმეს ხელი ანდა ხვალ, პლენუმზე სხვა ვინმე იქნება არჩეული.

სამარინი. მე ხომ უარი არ მითქვამს...

შახმატოვი (ყურადღებით შეათვალერა). თქვენ კარგი, კარგი კაცი ხართ. კეთილი, კეთილშობილი, გონიერი... თქვენ მუშაობა შეგიძლიათ. გუვართ: საქმე. ეს მხარე, ადამიანები... თქვენ ეს გისმით?

სამარინი. საერთოდ...

შახმატოვი. მერწმუნეთ, რომ, ეს ასეა. უბრა-

ლოდ, ენდეთ ჩემს სიტყვებს. სამარინი. რაღაც ის გამოვიდვარ...

შახმატოვი. ნუ აჩქარდებით. ჩემი მიზნული ჩამოგოთვალთ თქვენი ნაკლოვანებანიც. თუ გსურთ. მაგრამ, თუ რას აირჩევთ, მხოლოდ თქვენზეა დამოკიდებული. რასაც თქვენ ირწმუნებთ, ხალხიც იმას ირწმუნებთ. ხოლო ცხოვრება დუსუამს ბეჭედს თქვენს დახსიათებას. ცხოვრება. მე კი არა, ანდა სერებრენიკოვი. წარმოადგინეთ, არც თქვენი შეილება. მხოლოდ ცხოვრებას (უცებ დაჭდა, ჭალადი მოისრულია). ყველაფერი დაუძახეთ. „ჩელუსკინეციან“ დაკავშირებით რაღაც უნდა გადაწყვეითო. (სავარძელის ზურგს მიუყრდნო. თვალები დახუჭა).

სამარინი ერთხანს უყრებნს მას, შემდეგ დამხარეოთხანს ეღს ადებს და კაბინეტში შემოიღან — სანაოსნოს კარხინს რომან რურუა, სამხარეო აღმასკომის თავჭდომარე კაშტანოვი. მათ მოჰყვება, რაღაცის დეკეით, აწოწილი ლიატოშინსკი, გემთშემკეთებელი კარხინის დირექტორი. მაგრამ: კაშტანოვი და რურუა რაღაცაზე დავობენ; მაგრამ კაბინეტში შემოსვლისთანავე ხმას დაუწიეს.

დაეჭიო... (რურუას). ეგ რა ჭალადი გიქირავთ, ხელშა?

რურუა. რადიოგრაფია. ეს წუთია სანაოსნოდან გადამოშვს. ცხრაბალანს ლეღვა ზღვაში. სამანქანო განყოფილებაში ხანძარია. გემს მართვას აღარ ემორჩილება.

სამარინი. რამდენი კაცია გემზე? სამოცი?

შახმატოვი (მოულოდნელად). სამოცდაერთი. ერთი ჭალი დაემბათ. (ყველამ გაკვირვებით შეხედა) ჩემი თხოვნით.

რურუა. მაგარი ეკიპაჟი ჰყავს ტროიანს გემზე. მაგრამ იქ არაა ხელახლა აღსაზრდელები, შეიძლება ითქვას... (გაწმება).

სამარინი (იძისათვის, რომ პაუზა გაწვევოს). სად არიან ახლა?

რურუა. ხანდენის ზღვაში (რადიოგრაფია გადასცა).

კაშტანოვი. ასე, ოცი-ოცდახუთი კილომეტრის დაშორებით ორი უცხოელია.

რურუა. იპონელი და ბერძენი. ამ ლეღვსაც შესძლებენ ისინი მთაბლოკდენ ჩვენებს „SOS“-ზე. კაშტანოვი. ასე, ერთი საათი-საათნახევარი შემდეგ.

შახმატოვი. ვთხოვთ. ერთმა რომელიმე ილაპარაკოს. რა ბიძისა და ბოშს ემგვანებით (საკუთარმა სიტყვებზე შეაკუთნა). მაპატიეთ (პაუზა). რურუა, ახლო-მახლო ჩვენიანი არაა?

კაშტანოვი. ასე, უახლოეს ნაპირამდე შეიდახი კილომეტრია.

რურუა. მაგრამ ამ ნაპირზე ჩვენი მეგობრები არ არიან.

შახმატოვი. მე ხომ ვთხოვეთ, ერთმა ილაპარაკოს-მოქოი. ეს, რაო, კოლექტიური პასუხისმგებლობის ფორმა?

კაშტანოვი (გაბიღინდა). შესაძლოა, კოლექტიური პასუხისმგებლობაც დაგვიჩადეს. ათსანაირად შეიძლება საქმე შეტრიალდეს. პრაქტიკულად სამხარეო კომიტეტის ბიუროს მთელი შემადგენლობა აქაა. შეგიძლია დაუფახოთ სერებრენიკოვს. ღმობოვა ჭერ არ წასულა.

სამარინი. იქნებ, არცაა საჭირო გაზვიადება? კაშტანოვი. „ჩელუსკინეცის“ სიგრძე ასეთ

დღევანდელ უკვე სერიოზული პრობლემაა.
რ უ რ უ ა. ამას ხანძარი ემატება!
კ ა შ ტ ა ნ ო ვ ი. ამას ისიც ემატება, რომ გემი
სულ ახლახანს შეაკეთეს.

რ უ რ უ ა. და იგი შეაკეთა ჩვენმა პატრიცემულმა
გემთშემკეთებელმა..

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი (ლიტოშინსკის). გერმან ალექსანდ-
როვიჩ, თქვენ რა, ჩაგვიჩინათ, თუ რა?

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. რადრო? მე ვფიქრობ...

რ უ რ უ ა. იგი ოცნებობს... თუ როგორ აღმოჩნდება
ხვალ დილით მოსკოვში და როგორ ისაძილებს „არა-
გვში“. (იციანის).

კ ა შ ტ ა ნ ო ვ ი. თქვი პირდაპირ: ხანძარი დაუმთავ-
რებელმა საშუალომ ხომ არ გამოიწვია?

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. ხომ ვთქვი, ვფიქრობ-მეთქი.
შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი. თქვენ, გერმან ალექსანდროვიჩ,
შაბათ-ვიკარს კვლავ მიიჩნევათ ხოლმე მოსკოვში?

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. დიახ.

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი. ხომ გაგაფრთხილეთ.

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. მოსკოვში მე დედა მყავს.
ოთხმოცდასამი წლის დედა. ხოლო ჩემს განცხადებას
განთავისუფლების თაობაზე თქვენ ხელს არ აწერთ.

ს ა მ ა რ ი ნ ი. მე ვფიქრობ, რომ თქვენს საკითხს
მაღლე გადავწყვეტო.

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი. (ლილას თითი დააჭირა).

იმ წუთს კართან აისვება სინილკინი.
რ ა ტ ო მ არ მაკავშირებთ „ჩელუსკინეტთან“? უკვე
ნახევარი საათი გავიდა.

ს ი ნ ი ლ კ ი ნ ი. ზომები მიღებულია.

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი. დაუკავშირდით „შორფლოტს“,
სთხოვეთ ჩვენი სახელი... უკვლავ ახლოს მცურავი
გემი დიპარის „ჩელუსკინეტს“ დახსმარებლად. მაგ-
რამ უკვლავ მთავარი ახლა — ტროიანია. ტროიანი
შეირდება შე!

ს ი ნ ი ლ კ ი ნ ი. იმ წამსვე მოგახსენებთ, როგორც
კი დაუპყარებთ კავშირს.

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი. გამადლობთ.

ს ი ნ ი ლ კ ი ნ ი. გადის.

ს ა მ ა რ ი ნ ი. რომ ვერ დაამყარონ?

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. სინილკინი დაამყარებს.

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი (გაიგო, მიხედა). რ უ რ უ ა, თქვენ უკვე
გაუგზავნეთ რადიოგრამა ტროიანს? ხოო?

რ უ რ უ ა. თქვი დაუქვინა.

ა დ რ ი ო დ ი. რ უ რ უ ა.

რ უ რ უ ა. ჭერ კიდევ დილას გადმოშვა რადიოთი...
მაგრამ მაშინ მდგომარეობა არ იყო ესოდენ კატასტ-
როფული.

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი (შეუსწორა). მძიმე. (გამომცდელი
მზერა შიშველი რუტისა).

რ უ რ უ ა. მე ბრძანება მივეცი ეცაიას ბოლომდე
ებრძოლინ სტიკას. პაუზა. კაბინეტში სწრაფად შე-
მოდის აღზნებული სერგებრენიკოვი. მას ლომოვა
მოსდევს, რომელსაც, როგორც ამბობენ ხოლმე,
„სახე შეშლია“.

ს ე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. რას გავს ეს, რომან შალ-
დოვიჩ? „ჩელუსკინეტს“ უკვე მთელი ქალაქი ლაპა-
რაკობს.

რ უ რ უ ა. (სახტად დარჩა). საიდან?..

ს ე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. მოახსენეს... რაღაც უნდა გა-
დავწყვიტოთ, ამხანაგებო!

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი. შეატყობინეთ სამინისტროს? მოს-
კოვს?

რ უ რ უ ა. საერთო კონტრუბუმი. იცით რა, მინდა გა-
შე მანდობს ხოლმე ამგვარი საკითხების გადაწყვეტას.

ს ა მ ა რ ი ნ ი. მაშასადამე, თქვენ ვერ ჩქარდით! შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი.
შეეს განვაშინათვის?

რ უ რ უ ა. პაროვიზონანდროს... თავდაპირვლიაა, ასე
ვთვით. ამას გარდა, მე უკვე მივეჩვიე იმას, რომ
საპატიო დაფაზე გამოკრული ჩემი პორტრეტი ამ ხნის
მანძილზე გადაუვიტლდა. ბარემ ვიტყვი, იგი მოსკოვ-
შიაც ჰქიდა, კოლეგიის დარბაზის გვერდით! მარცხ-
ნიც...

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი (წუნარად). იქნებ დაგვდოთ პატივი
და საქმეს დაუბრუნდეთ.

რ უ რ უ ა. უდროა დროს პანკა რატომ ავტებოთ?
განა ცოტა რამ ხდება ოკეანეში?

ს ე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. ჩვენ ქალაქს არ იცნობთ?
აქ უკველი ოჯახი ზღვასთანა დაკავშირებული.

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. მე არ მესმის, რატომ ატყდა
ასეთი პანკა? და, ბოლოს და ბოლოს, რა უნდა გადა-
ვწყვიტოთ? ისე გადაარჩენენ, როგორც დაგობარბიათ.

კ ა შ ტ ა ნ ო ვ ი. რომ ვერ მიასწრონ? რომ ვერ შეს-
ძლონ? იქ ხომ ხანძარია ახლა? იგი არ უყოფილა არც
დილას და არც საკითხის შეთანხმების მომენტში!

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. აჰ, მე რაზე ვლაპარაკობ.
ყველაფრისაგან გვიყვარს ხოლმე პრობლემის შექმნა!
საერთოდ ვინ სვამს ახლა საკითხს ამგვარად; — გადა-
ვარჩერთო თუ არ გადავარჩინოთ ხალხი? ზოგჯერ ეს
ს ე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. მარტო ხალხის გადარჩენაზე
არ არის საქმე. კრიტიკნგაც ენება ეს. ჩვენი მხარეს
უშინშუნელოვანესი მშენებლობის დროულად ჩაბარ-
ების შესაძლებლობასაც. პორტი!!! ეს უკვე პოლიტი-
კური საკითხია.

კ ა შ ტ ა ნ ო ვ ი (ჩვევად გქცა სერგებრენიკოვთან მა-
რადიული კამათი). შენ უპატრონო ძაღლების დაჭერაც
პოლიტიკურ საკითხად მიგაჩნია.

ს ე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. ყველაფერი, რაც ენება
ადამიანებს, — ყველა საკითხი, პოლიტიკურია! თქვენი
კი, ბატონო ლიატოშინსკი, ირონიებს მოეშვით. უმჯო-
ბესია იმაზე იფიქროთ, თუ რა ცუცხელი ტროილებს
ინაა სერგვენას სულში (ლომოვას მიუტრიალდა).
„ჩელუსკინეტს“ ხომ მიზი ვფიქროვლია.

ლო მ ო ვ ა (ციდილობს თავს მოერიოს). დიახ...
ვალერიკა...

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი (რადიოგრამა აიღო ისევ, სათვალე
გაიკეთა. ყურადღებით გადაიკითხა რამდენიმეჯერ.
კაბინეტში სიჩუმე ჩამოწვა. გვერდზე გადასდო რადიო-
გრამა. შახმატოვი ფიქრიანად, განდგომილივით გასც-
ქერის სიურცეს. შემდეგ წუნარად ამბობს). ტროიანს
მხოლოდ გემზე შექმნილი ვითარების კონსტატირებას
ახდენს.

რ უ რ უ ა (წამოდგა, ფიცხლად). „ჩელუსკინეტის“
გადარჩენა უტყობილების მიერ ჩვენი ნაოსნობისთვის—
დიდი დარტყმა იქნება. გემის და ტვირთის ღირებუ-
ლების ნახევარი გადამარჩენილებს უნდა გადაუხადოთ.
კრიტიკნიკი ათობით მილიონი მანეთი ღირს. მე
აღაპაფრის ვაშობ იმაზე, რომ გემი შემდეგ პორტში
უნდა მიიყვანოს. ისინი კი უკვლავ შორეულ პორტს
აირჩევენ. მე ამის გარანტია ვაძლევთ. ამას მიუშვით
ხანძარი გამოწვეული ზარალიც...

კ ა შ ტ ა ნ ო ვ ი. მხოლოდ კრიტიკნიკიც საქმარისია..
(ტელი ჩაქვინა).

რ უ რ უ ა (კვლავ აღელვებით ლაპარაკობს) რა გამო-
დის? ჩვენ გარეს გარეშე ვრჩებით? არც ის ვიცით,

რა დღეშია კრეტიცი. და ამ დამწვარი ჩონჩხის გა-
მოსახედილ სანაოსნო უნდა გადაიხადოს...

სერებრენიკოვი. ნუ დავიწყებთ, რომ ამ
დამწვარ ჩონჩხზე ადამიანები არიან!

კაშტანოვი. მიხილ ივანოვიჩ? (შახმატოვი არ
პასუხობს). მიხილ ივანოვიჩ, გესმით? გადაწყვეტი-
ლება — თითქოსდა — უკვე ჩამოკვეთილია.

შახმატოვი (თითქოს გამოფხიზლდა) რა? რა
გადაწყვეტილება?

კაშტანოვი (წამოღდა, აღგზნებულია. ყველას
ფართო ვეტირით მიმართა). ჩვენ, ვკონებ, სხვადასხვა
აზრი არა გვაქვს. ნინა სერგეევნა, რასაკვირველია,
თანხმა... სამარინი... მოდიო, ესეც ჩავთვალეთ, რომ
თანხმა. (ლიატოშინსკის)

მე შენი არ მესმის, გერმან ალექსანდროვიჩ? კონკ-
რეტულად?

ლიატოშინსკი. (ხელი ჩაიქნია). როგორც უნ-
დათ, ისე გადაარჩინონ.

კაშტანოვი (რურუსს). შენ რაღას გვეტყვი,
რომან შალგოვიჩ?

რურუსა. რომ! ნუ მიპარავთ ამ რურუსს კაცთ-
მოსძულს დამღას. რა არის, ბოლის და ბოლის, ეს
ფული. ფული — მტრედია. რაც უფრო ბევრს აფუ-
რან, უფრო მეტი დაგიბრუნდება!

კაშტანოვი. აი, ეხეც... ყველა თანახმა (კმაყო-
ფილი, თითქმის იცინის კიდევ).

შახმატოვი (მცირე ხნის შემდეგ). „თანხმოა“!
რას თანხმებანი?

კაშტანოვი (ცხადზე უცხადესია მისთვის). მივი-
დეთ თანხმობა იმის თაობაზე, რომ ეიხოვოს მორ-
ფლოტს რეკომენდაცია მისცეს „ჩელუსკინეის“ კაპი-
ტანს ტროიანს, „SOS“-ის გაგზავნის თაობაზე. რეკო-
მენდაცია მისცეს... (თითი ასწვია).

შახმატოვი თვალი შეავლო ყველას. სდუმს.

სამარინი. რაღაც ისე არ გამოგვივიდა, გგონი,
არა, მიხილ ივანოვიჩ?

კაშტანოვი (თითქოს შესთხოვს). თუ კაშტი-
რის დამყარებას ეხებით... მაშინ სინილყინი შესძლებს
ამას. ხომ იცით, რა კაცია?

კვლავ დუმილი ჩამოწვა.

შახმატოვი. ვთქვამთ და მივიღეთ გადაწყვეტი-
ლება... აბა, რა შეიცვალა?

კაშტანოვი. როგორ თუ — რა?

სერებრენიკოვი. ზღაფები გავუხსენით
ტროიანს!

შახმატოვი. კაპიტანს და მხოლოდ კაპიტანს
აქვს „SOS“-ს გაგზავნის უფლება.

რურუსა. ჩემი ბრძანება ისე ძალაშია?

შახმატოვი. საზღვაო უნდებია ნებისმიერ ბრძა-
ნებაზე მინუწელოვანია. ხოლო თქვენი ბრძანების
გამო, თქვენ, ამხანაგო რურუსა, სასანათლოს შეიძ-
ლება გადაგვცეს კაცმა, იგი უკანონო ბრძანებაა.
(უცებ სწრაფად). ვინ სთქვა აქ, რომ ჩვენ ტროიანს
ხელ-ფეხი გავუხსენით? (დუმილია) ვინ?

სერებრენიკოვი. მე.

შახმატოვი. განა ვინ შეუარა?

სერებრენიკოვი. ასე რომ ვიმსჯელოთ. გა-
მოვა, რომ...

შახმატოვი (მოულოდნელად). ვთავაზობ: რუ-
რუსს გამოეცხადოს საყვედური. სახტოკი საყვედური
(პაუზა). რომან შალგოვიჩ, გესმით, თუ რატომ გადებთ
სახტელს?

კაშტანოვი. მიხილ ივანოვიჩ! განა ახლა გმის
შესახებ...

შახმატოვი (რურუსს). მე თქვენ გეკითხებით,
რურუსა (წყნარად). მესმის. ^{გერმანიის}
შახმატოვი ხელი ასწია და მისმა ერთმა გამოხედვამ
თითქოს ყველა ერთად აიძულა, იგივე ექნათ: ყვე-
ლამ — ერთმანეთს მიყურებთ — თვალები დახარა
და ნელა, მაგრამ მტკიცედ ასწია ხელი. არის რაღაც,
მართლაც, ამ კაცში ჰიპნოზური. შახმატოვი მკვეთრად
წამოღდა, სწრაფად გაიარ-გამოიარა კაბინეტში. საშ-
დენოს კარი გამოაღო და მუნჯურად რაღაც იკითხა.
თავი დახარა, ნელა დაუბრუნდა თავის მაგიდას. სი-
ჩუმე სუფევს კვლავ. ყველა თვალს შახმატოვს ადეკ-
ნებს.

შახმატოვი. კაშტირი არ არის. (ყველას.) თქვენ
რატომ ფიქრობთ, რომ ისინი... ტროიანსა და მის
კომანდს თქვენზე ნაკლებად ესმის უბედურების
მასშტაბი? იქნებ, იმათ სიცოცხლე არ უნდათ? ასე
ქვეაზიარული ქარაფშუტები არიან? მე გგონი, ღირს
აქ დაფიქრება — რატომ... არ მისცა ტროიანსა უბე-
დურების ნიშანი? რატომ? ესაა ახლა ყველაზე მთა-
ვარი!

სერებრენიკოვი. სიხარულით მისცემდნენ
„SOS“-ს...

ლომოვი. მამაკით, უნდა გავიდე.

შახმატოვი თავი დაუქნია. ლომოვა სწრაფად გა-
ვიდა. შახმატოვი მოსცილდა მაგიდას და მოჰყვა
ბოლითს ცემას. შემდეგ სკამზე ჩამოჯდა, კუთხეში, რა
რღაც უზნაურად შეიკვია ფეხები, მოიკუნტა. განდუ-
გაიღის სოფარა, მაგრამ ძალიან მოსახერხებელი ღრმა
ფიქრებისთვის.

რურუსა (წამოღდა). მე სანაოსნოში უნდა ვყო.
იქიდან დავამყარებ კაშტირს გემთან.

შახმატოვი (წყნარად). იჩქვიო.

რურუსა სკამზე დაეშვა. პაუზა.

ლიატოშინსკი (შახმატოვს მიუტრიალდა). თქვენ
ისე მიუყრებთ, თითქოს მე ვყო დამნაშავე ამ ხან-
ძარში (იგი არც პასუხობს და არც მისცემს იხედება)
ხომ მოაწერა ხელი სანაოსნოს ხელმძღვანელობამ
„ჩელუსკინეის“ მიღებას რემონტის შემდეგ?

რურუსა (წყნარად). მოაწერა.

ლიატოშინსკი. დიახ! დიახ! ალბათ,
„ჩელუსკინეის“ საჭირო იყო დაგვედგა ახალი გაზო-
გენერატორი. ამის ნაცვლად ის ძველი მიკერ-მოკერ-
რეთ.

კაშტანოვი (წყნარად). შენ ფიქრობ, რომ ამის
გამო ვარნა ხანძარი?

ლიატოშინსკი. სხვა ნაწილების რემონტზე მე
ვარ პასუხისმგებელი. ჩემი ბუბები ყველაფერს ძირის-
ძირობამდე მიუყვებიან. დღემდე არ მესმის, რატომ
მიგდებენ მე ვაყრდენს.

შახმატოვი (გამოკლავი მხერა ესროლა)
თქვენ — მომიხილავი კაცი ხარო!

ლიატოშინსკი (ზე წამოიქცა). ჩვენ ვაკერებთ,
ვაწებებთ და ვაკონიჭებთ გემებს. არაა მხარემ გაუ-
ძლოს თევჭერის უფრო და უფრო მზარდ ტემპებს
ტვირთის გადაზიდვის მილიონი კილომეტრები... როცა
თქვენ მოხვედით — მიხილ ივანოვიჩ — დავპირ-
დით, რომ ასე მხოლოდ ერთი-ორი წელიწადი ვაგარ-
მელდებათ. ახლა კი თქვენ მოსკოვს მიემგზავრებით...
ჩემი განთავისუფლების ქაღალდისთვისაც კი არ მო-
გიწერიათ ხელი.

სამარინი. მე ხომ შენს; გადაწყვეტთ, უსათუოდ გადაწყვეტთ ვინ საკითხს.

ლიატოშინსკი. მართლა და მართლა, რაშია საქმე? დაწვების პარკი მოძველდა! საკიდრები გაიცივია! ათი წლის წინათ სამინისტრომ მომცა ფული, დოკუმენტაცია, კადრები. აჰამდე კი ამის რეალიზაცია ვერ შეეძლო! მაშინ მე ორმოცდახუთი წლის კაცი ვიყავი. ახალგაზრდა, ღამაში, ენთუზიაზმით აღსავსე. ახლა კი რაღა ვარ?

კაშტანოვი. ნუ გაახსურე, გერმან ალექსანდროვი. გემომეგეთებელი ქარხანა ჩვენი სიამაყეა. პროლეტარიატის ძირითადი რაშია.

სერებრენიკოვი. და ქსეთი, ნაპაკით... ნერვოტონიკის მეთაურობით. შესაძლოა, მთელს კავშირში არც იყოს შეიკრე ასეთი ლიატოშინსკი.

შახმატოვი (მოულოდნელად, ლიატოშინსკის). დაუშვით: თქვენ წახვედით ქარხნიდან? (კაბინეტში უცებ სიჩუმე ჩამოვარდა). დაუშვით? კარგი?

ლიატოშინსკი (ფრთხილად) მო! შახმატოვი არა, ამა? კი არა. (გულწრფელად დაინტერესებულ) როგორ იცხოვრებთ შერე? ლიატოშინსკი. წყნარად.

შახმატოვი (წინ გადაიხარა). როგორ, როგორ? ლიატოშინსკი. წელს არ მოვიწყვეტ. წყნარად ვიქნები ჩემთვის. ყოველ საღამოს არ გამტანჯავს იმაზე ფიქრი, თუ როგორ ავაშუშავო ზეად დილით მიღრავლიკური წნები. როგორ გადავკეთო საქვაბე-სადაც, დღეს თუ არა ზეად, ავირიაა მოსალოდნელი. როცა მე თქვენ ჩემს სულიერ გეგმებზე მოგახსენებთ (შთაგონება ეწვია)... თქვენ ხომ გიყვართ, როცა სულს გადმოგიშლიან ხოლმე! ჩემთვის გაუგებარია, კაცო ასეთი კლასის ინჟინერი იყოს და ამავე დროს... თქვენ, ალბათ, უკვე დაგავიწყდათ კიდევ ...

სამარინი. საინტერესოა, საინტერესოა...

ლიატოშინსკი. იქნებ, ის თქვენს ძველ პოსტებზედაც ძირითადად თეორეტიკოსი იყავით? იდეათა გენერატორი? და იქ იყვენენ ვინმე სამარინები, სინილიკინები, რომლებიც ამ იდეებს ცხოვრებაში ახორციელებდნენ? მოდა, გემომეგეთებელ ქარხანას თქვენ, მიხაილ ივანოვიჩ, ვერ გაუძღვებოდით? ჩვენთან დირექტორმა თვით უნდა იცოდეს თუ როგორ შეიძლება მავთულებისგან აიწყოს დინტანციური მართვის აპარატი და უჩვენოს კიდევ როგორ გაკეთდეს ეს — თუკი ამისი საჭიროება იქნება, და, ამავე დროს, მსოფლიოს სიახლეთა კურსშიაც უნდა იყოს, მაშინ პროლეტარიატის ძირითადი რაშია, როგორც აქ ბრძანა სამხარეო აღმასკომის პატრიცეუმულმა თავმჯდომარემ, მზად იქნება, შენი გულსისათვის ქარ-ციცხლში გადაეშვას! ორი ცელა, სამი ცელა იმუშაოს! არა, ბატონებო, „ჩელუსკინეცი“ ჩვენი დანაშაულის გამო არ იწვის. (დაჭდა. ისევ წამოდგა). შესაძლოა, მე ცალმხრივი ვარ, მაგრამ მე მიყვარს ეს რკინეულობანი, ძლიან ვერძობი მათ! უმოჩინოდ გაბოვო მომობიკოთ... ტონის გამო... მხოლოდ ჩემი ტონის გამო! (დაჭდა, ქაღალდები აურ-დღერია, ვილაციის სიგარეტი აიღო და უშნოდ გააბოლა).

კაშტანოვი (პაუზის შემდეგ, შემრიგებლურად) შენ რაო, ვნა თვითონ არ გესმის, გერმან ალექსანდროვიჩ, თუ რას ნიშნავს გემომეგეთებლის გაჩერება.

შემოდის სინილიკინი.

სინილიკინი. დიდი დღეღის გამო გემები ვერ

უახლოვდებიან „ჩელუსკინეცი“, მხოლოდ დილით თუ შესვლილება.

შახმატოვი. მამასადამე, დაბეჯითებით ითხოვენ? (სინილიკინმა თავი დაუქნია). მოსკოვში წამს-ბობს? *გემს-ნიკოტინა*

სინილიკინი. ყოველ წუთს ველოდები მათს გადაწყვეტილებას.

კაშტანოვი. კი, მაგრამ სამხედროებს ხომ აქვთ სხვა შესაძლებლობანი.

სერებრენიკოვი. ნება მომეკით თავად... მოველაპარაკები. ჩემი კაბინეტიდან.

სინილიკინი (დაბეჯითებით). წუთი წუთზეა მოსალოდნელი გადაწყვეტილება.

შახმატოვი. ტროიანთან კავშირისა რა ჰქენით? სინილიკინი. გვარდება. ნება მომეკით (მივიდა ადგილობრივ სელექტორთან, ჩართო ეთერი).

ისმის განუწყვეტელი ხმები — შორეული თუ აბლობელი, რადიო და რადიოტელეფონების გადაძახილება სანაოსნოდან, სამხარეო კომიტეტიდან, მოსკოვიდან, რუსულ ენაზე, სხვა უცხო ენებზე, უფრო ზშირად მეორდება „ჩელუსკინეცი“ სახელი.

ყოველ შემთხვევაში, უბედურების სიგნალი „ჩელუსკინეცი“-დან ეთერში არ ისმის.

კაშტანოვი. შეხედეთ, ამ სატანებს!

სერებრენიკოვი (თავისთვის). დაა, საინტერესოა...

სამარინი (მცირე ხნის შემდეგ). მე ერთი რამ მანტერებს... მაინც რატომ ჩააბარა ეს გემი ლიატოშინსკიმ ამ საეჭვო გაზო-გენერატორით?

სერებრენიკოვი. საჭირო იყო და ჩააბარა! სამარინი. არა, მაინც საინტერესოა, რატომ

გაილა „ჩელუსკინეცი“ ზღავში?

რურუა (წამოიჭრა). იმიტომ, რომ ბუქნა-ცეკვა გავმართე მაგის მხარ-ბეჭეზე. კრეიტინგი უნდა ჩამოგვეტანა? უნდა ჩამოგვეტანა! თვითმფრინავით ხომ არ ჩამოვიტანდი? „ჩელუსკინეცი“ ჩვენი სანაოსნოს უველადი დიდი გემია. მისი მოცდენის ყოველი დღე...

სერებრენიკოვი. თუ რემონტის...

რურუა. ...სახელმწიფოს ოთხმოცი ათასი მანეთი უჭდება და ამ დროს ვვაქვს იმისი თვით, რომ გენერატორს მოსკოვიდან დაველოდოთ? სამი თვის მანძილ-ტის გა-ი-გეთო არ გამაძინოთ, თუ ხალხი ხართ.

სამარინი. ვანა თქვენი გაცივება კიდევ შეიძლება ამ მკაცრი საუვედურის შემდეგ? კარგი ხასიათა გქონათ, მჩატე!

სერებრენიკოვი (სამარინის მკაცრი ტონით შეცბუნებულ). იური ვასილევინ, თქვენ მგონი ჭერ მღენუმს არ აურჩევიაბართ?

შახმატოვი (წამოდგა. კაბინეტში გაიარ-გამოიარა. კვლავ სიჩუმე ჩამოვარდა). რომან შალკოვიჩ, რატომ მე არაფერი ვიცოდი თქვენი ეჭვების შესახებ, როცა „ჩელუსკინეცი“ რემონტის შემდეგ ღებულობდით?

რურუა. საჭირო არ...

სერებრენიკოვი. არა, ამხანაგებო!

სამარინი (შეაწყვეტინა სერებრენიკოს). ჭერ იყო და თქვენ, ამხანაგო რურუა, ბრძანება გავციტ ბოლომდე გაშუქლითო? ხომ ასეა? არა-ლაც სამი-ოდე ხათის შემდეგ თანხმა ხართ, „SOS“-ს გაგზავნა აქობებეს...

რურუა. მე დამარწმუნეს.

სამარინი. მამასადამე, ყოველთვის, როცა გა-

დაწვევებილებას ღებულობთ, თქვენ წინასწარ მზად ხართ, ნახევარი საათი შემდეგ შეცვალოთ იგი?

სერბ ბრენიკოვი. (წამოიღდა). ჩვენ და არა სხვა სხავდა სანაოსნოს წინაშე კონკრეტულ ამოცანებს. რაღაა კი მათ ასრულებდა, როგორც დისციპლინირებული კაცი. გემის ოკეანეში გახვლის წინ მან მომახსენა ვითარება მე მივეცი ოკეანეში გახვლის თანხმობა. მე ვითარების განსაკუთრებულობის გამო.

სამარინი. იგულისხმებთ, რომ პორტი უვლადურის ჩამოსწრდა?

სერბ ბრენიკოვი. (მშვილად). წყნარად, იურია ვასილევჩი, მე მესმის, რომ მხარხარ... უვლას ჩვენ... ახალი ერთა მოგვადილი... მაგრამ ჭრჭრელობით ჩვენ თქვენთან ერთად...

სამარინი. მე უბრალოდ იმის გაგება მწადია თუ რატომ მოხდა ეს უოველმა, რატომ აღმოჩნდნენ ჩვენი ადამიანები ასეთი თავპირანები? ბავშვები ხონ არ არიან? სულაც არ არიან ბავშვები თვითული მათგანის ხელში ათასიანი კოლექტივია. კოლოსალური ძალაუფლებმა რა მოხდა მაინც? რა დაემართათ?

სამარინი ფიცხლად წამოიღდა, მაგრამ შახმატოვის მზერას წააწყდა. პირველი მდივანი ფანჯარასთან, მოფარფატე თეთრ ფარდასთან იდგა.

შახმატოვი (წყნარად, ყრულ). სხვაგან უხვევთ, იური ვასილევჩი. სხვაგან. რატომ ჩვენ „არ დავემართაო“? მთავარზე უმთავრესი არ მომხდარა, აი, ამაშია, საქმე.

უვლას მზერა შეავლო და ჩაქდა.

სამარინი. მხოლოდ ნუ აღედდებით, მიხალ ივანოვი... გზობით.

შახმატოვი (წყნარად). უოველმა თქვენგანმა თქვენი ცხოვრების უდიდესი მავალი, კოლოსალური ენერჯია, ნიჭი, მოთმინება, გამბედაობა შესწირეთ ამ საქმეს... და ჩვენი პორტი სანაზნებვარ წელიწადში აშენდა. გაუფოხარი ვიდა! შეიქმნა გაკეთდა სახელმწიფომ მეორე სუნთქვა ჩაიღდა. უცხოელები შემოგვეცქერიან როგორც სასწაულმოქმედებს! ქაღოსნებს! განა ხუმრობა, რომ ჩვენი მხარე ოთხ საფრანგეთს უღრის და ჩვენ შეგვიძლია, ჩვენ შეგვექვს ძალა, უფრო ბედნიერ მხარედ ვაქციეთ იგი! იქნება მართო ერთი სასწაული — მშენებლობის აწვეა შეგვიძლია და შეტი არაფერი! ერთი ნახტომი ცხოვრებაში? რა შერე, შემდეგ? უკან დავიხიოთ, თუ რა? რატომ აღმოჩნდა, რომ ჩვენ საკუთარ თავზე ერთი თავით არ ავბაღდით, უფრო მკაცრი, უფრო პასუხისმგებელნი არ გავხდით? უვლანი ჩვენ, თვითული ჩვენგანი? რატომ ჩვენში არ მოხდა ის სასწაული, რაც პორტის მშენებლობისას მოხდა? ესაა სწორედ საოცარი! რა მესმის მე დღეს აქ? უვლანი კარგად ცხოვრობთ, დაღინებულად? სწორედ თქვენ? ა? კაშტანოვ? ნიკოლაი დიონტოვიჩი? რურუა? კაყოფილნი ხართ საკუთარი თავისა? სინდისი არ გავუხებთ? თქვენ... თქვენ... Вам... вольготно, весело... свободно на Руси?

სამარინი. ნერასოვი უკლმა ამბობს...

შახმატოვი. რას ამბობს უკლმა? ა? (შესაწროა)

Свободно, весело, вольготно на Руси?

(სდუმან, ვილაცამ ამოიხორა. შახმატოვმა მკვეთრად დაიწინა თავი, თითქოს საყუარ უჭერსო. სამარინმა დაბაბულად შეხედა მას, მაგრამ შახმატოვი თავს მოერიდა). არაფერი, არაფერი... მადე გამოვლეთ.

კაშტანოვი (შახმატოვისა და სამარინის ნახე-

რადმუნჯური გადალაპარაკება ვერ გაიგო) მე იგი რა... ჩემი საქმე ჩვეულებრივი საქმეა. საერთოდ მე მაღალფარდოვან სიტუაციას არ ვინდობი. მტკიცედ ვიქონიერები, უველაფერი ავგრა მაქვს მტკიცეების ქალაქში წესრიგი და სისუფთავე უნდა იყოს... სასლენი უნდა გადაიღებოს საპირველმაისოდ... უსატრონო ძალები უნდა შევიპყრო... ამაზეც კი სერბ ბრენიკოვთან მიხდებია ჩხობი... ...მეწოვეებმა შემხიარდ უნდა იმუშაონ... კარტოვლი დროულად უწეზიოდ დროულად ავკრიფოთ მარცვალი. კიდევ კარგი, რომ ჩვენს მხარეში ნაყლებია სათესი ფართობი... გეყოფათ: რა, ეს თქვენი მაღალი მატერიები! მე ცალი მყავს ახალაჭრია. ბიჭი თქვესმტისან! ის რაში სჭირდება ისინი, მე თუ არ ვიქენი? აი, მაღალი მატერიებიდან ინფარქტამდე რომ პირდაპირი გზაა, ეს ნაღია!

ლიატოშინსკი (კაშტანოვს). თავს ნუ ისაწყულებთ. თქვენ, ძველებურად რომ ვთქვათ, ამ მხარის გუბერნატორი ხართ! და ისეთი გუბერნატორი, რომ ხანდახან ჩვენ თვითონ გვესმის ჩვენი ძველების ჭაბაჭუხი.

კაშტანოვი (შეცხუნებულ). კარგი ახლა, ცოტა დაუფრე. თორემ მართლა ვილაცა რაღაცას იფიქრებს...

სერბ ბრენიკოვი. პირდაპირობა ქობია უველაფერს. (წამოიღდა). არ მიხდოდა ახლა, უკანასკნელად — მიხალი ივანოვიჩ, მაგრამ მე შენი ვეღარ გცნობ. რატომ არ გინდა შენ, რომ... კატეგორიული დასვა საკითხი „მორფლოგის“ წინაშე: რეკომენდაცია მიცეცს ტროიანს გამოცხადდოს „SOS“-ი. რა საქროა ეს შეკითხვები, გადახვევები? შენ რა, გაკვეთილი გინდა, რომ ჩავიჯარო ტროიანის მავალითვე?

ლიატოშინსკი. ახლა მართო ტროიანში არ არის საქმე.

კაშტანოვი. ხალხო, ერთმანეთს ნუ დავერევი თ ახლა!

ლიატოშინსკი. „გმობობის, ნიჭის, მოთმინების სამი წელი. ცხოვრების უზარმაზარი ნაწილი“! იქნება გკითხობთ, როგორ შევქელით ეს? კარგი? თქვენ, მიხალ ივანოვიჩ, მიზნის დასახვა ძალიდით. დაბა! თქვენს გვერდით მეც კი სტუდენტ-რომანტიკოს ვემგანებნი. თვით მიცეკი შემოხალი დავიჭრო... უველაფერი ზეალ იქნება... ხალ თუ არა ზეგ მაინც. მაგრამ იქნება? თქვენ, ჩვენ მოგვიწოდებთ, ჩვენგან კი სერბ ბრენიკოვი ითხოვს პასუხს და არა თქვენი თქვენ წაწვალთ, სერბ ბრენიკოვი კი დარჩება და ახალი უწავალი-პორტის უველა სკიეთის მოიმიკის. აი, აქ კი დაუმტკიცებს უველას სერბ ბრენიკოვი, თუ ვინ არის ჩვენი მხარის კეთილისმყოფელი. მეც... აი, დეარემთან მივიღვარ მოსკოვში, რურუას დიდი ხანია საქართველოსაკენ მიუწეცს გული. მაგრამ სარბ ბრენიკოვის მუშტი ხომ რჩება აქ. აი, მიწენი იმისა, თუ რატომ „არაფერი მოხდა ჩვენში“!

კაშტანოვი. გაჩერდი, გერმანი პორტი აშენებულა. კირტიჩგს ჩამოვიტანთ. გავხსნით პორტს. გავცილებთ მიხალ ივანოვის. შემდეგ გავარკვევთ უველაფერს. ახლა კი საქროა „ჩელუსკინეის“ გადარჩენა, ვერტმტრენების გაგზავნა, კავშირის აღდგენა

სერბ ბრენიკოვი. ეს ნამდვილად სწორია. (ლიატოშინსკი). სიბრძნე ჩანს შენს სიტყვებში, სიბრძნე, ჭაბუკო.

კაბინეტში სწრაფად შემოდის ალექსეველი ლომოვა, მას სინილკინი მოჰყვება, მდივანს უსიტყვოდ

უღებს წინ რადიოგრამას. მდივანი თვალდახუჭული ზის.

ლომოვა. ხანძარი ჩაქრეს, მიხაილ ივანოვიჩ.

რურუა. ვაშა!

ლომოვა. მაგრამ გემი მართვას არ ემორჩილება მე გზობით თქვენ...

სინილკინი (ხელავს, რომ შახმატოვი ისევ ისე ზის). ჭერ კიდევ ვერ დავაშყარებ ორმხრივი კავშირი. მხოლოდ ამ რადიოგრამის დაჭერა შეეძლება.

შახმატოვს თავი არ აუწევია.

სამარინი, რაო რადიოგრამამ?

სინილკინი. ღელვა მატულობს. დარჩენილი ორი მანქანა ტალღებს ვერ ერევა.

რურუა (შახმატოვის მაგივრიდან ფრთხილად იღებს რადიოგრამას). კიდევ ორი უცხოელი მიახლოვებია. „SOS“-ზე სიტყვაც არაა.

სამარინი. ხელს ვინ აწერს?

სინილკინი. ხელმოწერებილია. (შახმატოვს შეხედა).

რურუა. პირველს კი ხელს ტროიანი აწერდა.

კაშტანოვი. აქაც მისი ხასიათი ჩანს! როცა შეიძლება პერიოდით თავის მოწონება, მაშინ არ დაუყოვნებია...

სამარინი. არ არის საქირი.

კაშტანოვი. რაა?

სამარინი (დამარცვლით). არ არის საქირი ტროიანზე ასეთი დამარჯი, სხვა მის ადგილზე ყველაფერს ჩვენ ვადმოგვარებდით. (რურუას შეხედა).

სინილკინი. მოსკოვმა „ჩელუსკინეცის“ ყველა მონაკები გამოიხიზა. ახლა ყველა ღონეს ხმარობენ ტროიანის დასახმარებლად.

შახმატოვი. ოლქი შემეგრთეთ.

სინილკინი. ახლავ. ჭრჭერობით მე მოსკოვს ყოველ ნახევარ საათში ვაკუობინებ შექმნილ ვითარებას.

შახმატოვი. სულ ეგაა?

სინილკინი. ოლქმა შეგვაცუბონა: სამი ვერტმფრენი აფრინდაო. ცუდი ამინდის გამო ერთი უკან დაბრუნდა. დანარჩენ ორთან არარეგულარული კავშირია — ამომსაფრული შეფერებების გამო.

პუშა.

კაშტანოვი. მე თქვენი აღარ მესმის, ნიკოლაი ლეონტიევიჩ! (ყურადღებით შეხედა მღუმარე შახმატოვს. თავის ხელში აიღო ინიციატივა) ბოლოს და ბოლოს, ეს საქმე. რამდენადაც მესმის — ხანაონოს უფროსის საქმეა. იგი როგორმე მოახერხებს ტროიანზე შემოქმედებას — ყოველგვარი ბიუროს, სამხარეო კომიტეტის გარეშე, წყნარად, მშვიდობიანად.

სერებრენიკოვი (გათამამდა). ვგონებ, მიხაილ ივანოვიჩს შორს მიმავალი დასკვნების გაკეთება სწავლია. (ლატკოშინსკის). თქვენც ასე?

კაშტანოვი. დრო რომ არა...

სერებრენიკოვი (ველარ ჩერდება). სამარინს თავისი ტროიანის გადარჩენა უნდა, ლომოვა შეილის გამო ელავს. მე და შენ კი, პაველ სტეპანოვიჩ, მთელი სიცოცხლე დანახისებლად ვართ, მაინც ერთ უღელში ვართ შემბუნლი. მე და შენ რალაზე ვჭრუნავთ? პარტიის ავტორიტეტზე!

ლომოვა (მღუმარე შახმატოვს, ჩუმად). მიხაილ ივანოვიჩ, ძვირფასო, დაჭკერეთ სერებრენიკოვს. ეგ ხომ მამასახლისია, ძველი — ასე ეძახიან ქალაქში.

სინილკინი. რატომ მამასახლისი?

სერებრენიკოვი (იციის). ღელავს თორმეტნი ვეადლით. მამა პირველ იმპერიალისტურში დაკარგა. მიხედვით, ალბათ... თუ რა გადაიტანა... (გაუჩუქურდევილიმა). კარგით, კარგით, გვეყოფა, არწებებო! (მტკნბმბდეთ? რასა გუვზავო ტელეგრამა ყველა ფორმალურობის დაცვით, ყველა ბეჭედდამშული, სამინისტროს მიერ კუთხოებული... ისეთი ტელეგრამა, რომ ტროიანი დაგემორჩილო. ადამიანების გადარჩენას ეხება საქმე! რურუა. მეც მოვაწერო ხელი?

სერებრენიკოვი. ბუნებრივია! აბა, სხვამ ვინ უნდა მოაწეროს. გონიერულია? გონივრულია!

ლიატკოშინსკი (დამარცვლით). არწივები თანახმანი ვართ, მაგრამ, ერთი ვნახოთ და „ჩელუსკინეცი“ დაიღუპა? მაშინ ხომ ყველაფერი წევით ამოტივტივდება. ყველა გაიგებს თუ როგორ აუარა გვერდი რურუამ ყველა საკონტროლო სამსახურს და საერთოდ... (ხელზე ფართოდ გაშალა. ლიატკოშინსკი გაიჩინდა. ყველამ მას შეხედა).

შახმატოვი (სინილკინს). აქ რას დამდგარხართ? არ არის კავშირი?

სინილკინი. იქნება.

შახმატოვი. ეს ეროხელ უკვე მოვისმინე.

სინილკინი. კავშირი თხოთმეტი წუთის შემდეგ იქნება — თუნდაც ერთი ვერტმფრენიც რომ შევიღებს „ჩელუსკინეცის“ კვადრატში (წყნარად, შახმატოვს) წაშლის მიღება დაგავიწყდათ.

შახმატოვი (ვერ მიხედა, ვერ გავო, მაგიდაზე, ვიბეებში აფათურებს ხელებს). მერე და სად არის?

სინილკინი (ვიბიდან ამოიღო). ორი აბი. (ქიქა წყალი მაიწალი).

შახმატოვი. გამაღობთ. საერთოდ, ყველას მაღლობა. ძალიან დიდი ტვირთი კია, როცა ვინმეს ჩანთოვლობაზე ზრუნავს კაცი (დღლია წაშალი).

სამარინი. იქნებ მოგვეცადა? გადაგვედო?

სინილკინი (სწრაფად შეხედა მას). „ჩელუსკინეცის“ თეთრ ტელეფონზე შეგვიერთებთ.

შახმატოვი (პაუზის შემდეგ). სელექტორზე შემეერთებ.

სინილკინი (შახმატოვს). კარგით. სელექტორზე ტროიანი იქნება (სწრაფად ვადის კაბინეტდანი).

რურუა (სინილკინის მისამართით). სამხედრო კაღრია ეს კაცი თუ რა?

სერებრენიკოვი. ხალხური სიმღერის გუნდიანა. იმ ანსამბლში პარტორგანიზაციის მდივანა იყო. ათი წლის წინათ, მას მერე, მიხაილ ივანოვიჩთან ერთად მოიარა, როგორც ამბობენ ხოლმე, ზღვა და ხნელეთი.

კაშტანოვი. ახლა დისციპლინა თქვი... ოი, ოი, ოი... იგრძნობა!..

რურუა (იციის რასაც ამბობს). ყველაზე დიდი დისციპლინა ხალხურ გუნდებშია.

შახმატოვი (მოულოდნელად, რბილად). მე ჩემი დისწულის წაყვანა ვთხოვე ტროიანს. ჩვენს ოჯახში იზრდებოდა. აქ პრაქტიკაზე ჩამოფრინდა ღენიანგრადიდან. პოფუსიით ვგმის ექიმი. სათადარიოვად წაიყვანეს. ამას ისე ვამბობ, თქვენ რომ იცოდეთ. იგი ჩვენს ოჯახში... ერთადერთი შვილია. მოსულეები ბევრი გვყავს. ყველა ცოცხალია. ჩემი და ჩემი მეუ-

დღის მშობლებიც კი. ეს გოგო კი ასეთი... ლენოჩკა...
ლომოვა. ერთ დღეში ვყოფილვართ შე და თქვენ.
სამარინი (შეახებდ). რა? რაიმე ცნობა მათი
დაღუპვის შესახებ? ნინა სერგეევნა, რა მოგვივით,
შეიკავით თავი.

კაშტანოვი (რბილად, მაგრამ მტკიცედ). გვაპა-
ტიეთ და, რაღაც უნდა გავარკვიოთ, მიხაილ ივანო-
ვიჩ. თქვენ კი რაღაცნაირად... არც მოს ამბობთ, არც
არას. თუ რამ იცით, გვითხარით ბარემ. გვენდეთ!

ლომოვა (უცებ, გულიანად). არ შეიძლება ასე
გულქვა იყოს ადამიანი.

პაუზა.
შახმატოვი (ფრთხილად). ეს რომ ტროიანი არ
ყოფილიყო და სხვა ვინმე... მე კარგა ხანს...

ლიატოშინსკი (მოულოდნელად მიხვდა). მიხ-
აილ ივანოვიჩ?

შახმატოვი. რა იყო?
ლიატოშინსკი. მაინც იყო თქვენთან, არა?
შახმატოვი. ვინ?

ლიატოშინსკი. ტროიანი.

შახმატოვი. იყო (პაუზის შემდეგ, სწრაფად).
იყო, იყო...

სამარინი (ფრთხილად). ეს რამეს ცვლის ჩვენს
გადაწყვეტილებას?

შახმატოვი (გულწრფელად). თქვენ გგონიათ
საქმე გადაწყვეტილების მიღებაშია? ყველაფერი უფ-
რო სერიოზულია. (გაჩუმდა. ბიურის წერებში ერთ-
მანეთს გადახედეს. რურუა წამოიღდა).

რურუა. მინისტრს დავურეკავ! ბოლოს და ბო-
ლოს, მას ვემორჩილები შე.

შახმატოვი. (ხმის აუწყია). ბოლომდე არ მიიქვამს
საბჭოელი.

სამარინი (სწრაფად). დაჭეპით, რომან შალვო-
ვიჩ.

შახმატოვი (სერებრენიკოვს). თუ „ჩელუსკინე-
ცი“ დაილუკება... თუ სამოცი მეწვლავური დაილუკება,
მათი სიცოცხლე — ჩვენი, ჩემი და შენი, ნიკოლაი
ლეონტიევიჩ, შეცდომების მსხვერპლი იქნება.

კაშტანოვი. რა შეცდომებისა? ჩვენ აქ, ბო-
ლოს და ბოლოს, რა შუაში ვართ? ოკეანა. ტალღები
ბობოქრობს!

შახმატოვი. (გადაწყევტა). სიკვდილზე წავლენ
თუ თავის გადარჩენას ეცდებიან — ამის გადაწყვეტა,
მხოლოდ მათ შეუძლიათ. მათ არჩევანის თავისუფ-
ლება უნდა ჰქონდეთ.

სერებრენიკოვი. მათ თავიანთი მამლაყინწო-
ბის გამო თავი დასდონ და მიიღონ ეს აურზაური. ეს
პასუხისმგებლობა ჩვენ დაგვტყდეს? ეს ბომ სახელ-
მწიფობრივი საკითხია? ბოლოს და ბოლოს, ხომ
უნდა ჩავაბაროთ პორტი. იგი სახელმწიფო გეგმაშია
უკვე ჩართული, როგორც მოქმედი ერთეული. თქვენი
სიტუა? თქვენი სახელი?!

ლომოვა (წამოიჭრა). ჭრე ბიჭები უნდა გადა-
არჩინოთ... შერე კი საქმე გარჩიოთ!

შახმატოვი (თავისთვის). თუ ფრონტზე სარ-
დლობა მერყეობს, მართვა დაკარგულია, ფრონტი
შემდრკალია... და აქ მთავარია, რომ ვინმე დარჩეს
თავის პოსტზე.

სერებრენიკოვი (აღშფოთებულა). ჩვენი
მხარე შედრკა?

კაშტანოვი. ამდენი წელია მოწინავე ვართ!

შახმატოვი (ოღნავ აუწყია ტონს, მაგრამ ესეც

სამარინისა). მე აქ წმიდანებს ვერ ვხედავ. გგონიათ
ტუას განწავლით? თქვეც მასწავლით შე! ცუდაც
და კარგაც. მაინც რა მოხდა, ბოლოს და მხოლოდ
სახელმწიფოს მასშტაბით კერძო შემთხვევაა. ჩა-
ნა, ოცსტრიკოვინი შენიშვნა გაზეთში. და რამდენი რამ
გახდა ნათელი. შორს გაიშორეთ. თვითუღმა ჩვენ-
თაგანმა რაღაცა, საღდაც დათმო. მდგომარეობას ვერ
შედილა. სისულელეს უარს ვერ უთხრა. ყველაფერი
ეს კი სამოციანდართმა კაცმა უნდა იწინის თავის
თავზე. ტროიანი... და მე მსურს, რომ ყველას მისი
გერცხვენოდეს. თვითეულ ჩვენთაგანს — მცირედ თუ
დიდად დამნაშავეებს.

ხელისგული დაქრა მაგიდას. კაბინეტში სიჩუმე
ჩამოვრდა. რურუა წამოიღდა და ისევ დაჭდა. უკვე
დაშლის დროა, მაგრამ არაქვს აღარა აქვს საამისო
ძალა.

სერებრენიკოვი (წყნარად). შენ გეხმის თუ
არა, რას იღებ შენს თავზე?

კაშტანოვი. ხალხი არ გვაპატიებს.

შახმატოვი. მეც არავისთვის არაფერი მიპა-
ტიებია. დაიღუბებიან — პასუხს ვაგებ. გადარჩენენ
გემს და ტვირთს — ყველას მოგთხოვთ პასუხს. „ჩა-ს“
გულიანად.

კაშტანოვი (წყნარად). შენგან მოგვიწევს დაწ-
ყება!

სერებრენიკოვი (გაშალა მხრები). რაღაც
იმას ჰგავს, რომ ჩვენ დღესვე მოვთხოვთ პასუხს
მიხაილ ივანოვიჩს.

წამოიღდა, კარისკენ გაეშურა, სინილკინს შეეჩხა.

ლომოვა. უკვე ტროიანი?

სინილკინი. არა, კიდევ სამი წუთი... (მიუბ-
ლოვდა შახმატოვს, ფრთხილად და ხმადაბლა) აი!
მოსკოვის გადაწყვეტილება. სრულის უფლებით აღგ-
პურვეს. „მორფლოტის“ სამინისტროსთან შეთანხმე-
ბულია. შეგვიძლია ვისარგებლოთ ფლოტით, ავიაციით.
ყველა საშუალებით. ისინი თქვენს განკარგულებას
ელოდებიან.

შახმატოვი. ნათელია!

კაშტანოვი. მიხაილ ივანოვიჩ! ძვირფასო...

სერებრენიკოვი. არაფრის წინაშე უკან არ
დავიხვეთ!

სინილკინი. ერთ-ერთმა ვერტმფრენმა „ჩელუს-
კინეცი“ კვადრატში შეაღწია... წუთი-წუთზე გვექნება
კავშირი. ახლავე, ახლავე...

სერებრენიკოვი. ერთი ვერტმფრენი არა-
ფერია!

სინილკინი (აგრძელებს შეუპოვრად). გომემე-
თებელი ქარხნის პარტკომიდან დარეკეს. მუშები შე-
რებულან. რომელიმე მდიანი მოვიდეს.

სერებრენიკოვი. მე მთხოულობენ?

სინილკინი (სამარინს). იური ვასილევჩი, ისინი
თქვენ გთხოულობენ.

ლიატოშინსკი. მეც უნდა ვიყო ქარხანაში.

სამარინი. წავიდეთ ერთად.

რურუა. რადიოთი და ტელევიზიით უნდა გამო-
ვაცხადოთ — „ჩელუსკინეცი“ შესახებ.

ყველა შახმატოვს შეხვდა. ექსტით ყველას მაგი-
დისკენ მოუხმო.

შახმატოვი (პაუზა). მოვიცადოთ, რას იტყვის
ტროიანი.

სერებრენიკოვი (წყნარად). ჩვენ რას ვეტყვი
მას?

შახმატოვი (ფანჯარაში იყურება). ოჰ, რა ქარია... წყალი მიპქრის, როგორც ელვარე მზალი...

კახმატოვი (ჩაიღობს, სერებრენიკოვს). განადრო არ არის ჩვენი პენსიაზე გასვლისა? მა?

სერებრენიკოვი (ესეც ცდილობს გალიმებას). მხოლოდ ლომოვას შვილს მივცეთ ბინა. ხანაპიროზე...

ლომოვი (თვალები დახუჭავს). ბინა დროს ბინა. ცოცხალი დამიბრუნდეს ოღონდაც (თავს ვერ ვრევა ტირის). ოჰ, ღმერთო ჩემო!

სელექტორი ჩაირთო. მიუხედავად იმისა, რომ ტროიანი რადიოსი მიკროფონში ლაპარაკობს, მაინც ისმის დარტყმის ყრუ ხმები, ქარის ღმუღი და კვილი. მაგრამ „ჩელუსკინეცის“ კაპიტანის მშვიდი ხმა გარკვევით ისმის.

ტროიანის ხმა. აქ „ჩელუსკინეცის“ კაპიტანი ტროიანია. ვიყოფებით ტანარიის კუნძულების ტრავერისსაგან თქვენზე კაბელტოზე...

შახმატოვი (აწყვეტინებს). აქ შახმატოვი. ტროიანის (ზრდილობიანად). გამარჯობათ, მიხაილ ივანოვიჩი.

შახმატოვი (ძალიან უბრალოდ და ჩვეულებრივად). გამარჯობათ, ივან მაქსიმოვიჩი, რას შევბა ამინდი? ტროიანის ხმა (იმავ მშვიდი ტონით). ნორმალურია.

რუტუა (თავი ვერ შეიკავა). როგორ თუ ნორმალურია? აბა, ათი ბალი!

შახმატოვი (ტროიანის ეთანხმება). რაკი ნორმალურია — იყო ნორმალური. ხანძარი თუ ჩაქრეთ?

ტროიანის ხმა. ჩაქრეთ.

შახმატოვი. მანქანები როგორ მუშაობენ?

ტროიანის ხმა. არა უშავს. ვარემონტებთ.

შახმატოვი. ოთხიდან რამდენი მუშაობს?

ტროიანის ხმა. ერთი.

შახმატოვი. წყალი შემოგდით?

ტროიანის ხმა. აღარ შემოიღის.

შახმატოვი. უცხოელები შორს არიან?

ტროიანის ხმა. კიდევ მოსანან.

შახმატოვი (მოკლე პაუზის შემდეგ). ვიღუპებით, მაგრამ „SOS“-ს არ ვიძღვეით?

ტროიანის ხმა (უცებ არ უპასუხა). „SOS“-ს არ ვიძღვეით.

დუმბილი. შახმატოვი. ჩემთან აქ ამხანაგები არიან... თითქმის მთელი ბიურა. გვირჩევენ, რომ „SOS“ ვაგზავნოთ. (თითქმის მხიარულად) გესმის, პორტი გვაქვს ჩახაბარებულნი. კრიტიკა, გესმის. საქირა.

ტროიანის ხმა. გვირჩევენ „SOS“-ის ვაგზავნას?..

შახმატოვი (წუნარად). გვირჩევენ.

ტროიანის ხმა. ამის აუცილებლობას ვერ ვხედავ.

შახმატოვი (გაქვავდა, დაკვიპულია). მსხვერპლი არის?

ტროიანის ხმა (მცირე ხნის შემდეგ). არა.

სერებრენიკოვი (წუნარად). იქნება!

შახმატოვი (წუნარად). ეს რა დარტყმებია?

ტროიანის ხმა. ტალღებია. თუ თქვენ აქვთ ლიფტი მოთავსეთ, მაშინ შეიძლება. საქმე მაქვს რუტუა (სელექტორის მიკროფონთან მიიბრინა).

აქ რუტუა. მიდი მიეცი „SOS“-ი. გესმის, ტროიანი? ტროიანი? გესმის?

ტროიანის ხმა. უარს ვამბობ. რუტუა. შენ პასუხს ავებ... ტროიანის ხმა (მშვიდად). გეზავლ ჩოგაჩუხ

თქვენთვის ცნობილია, ბრძანებას კაპიტანი იძლევა. მხოლოდ მისი უფლებაა უკანასკნელი გადაწყვეტილებების მიღება.

სერებრენიკოვი. სწორედ უკანასკნელია.

შახმატოვი (გვერდზე გასწია რუტუა). ვანია. შე მასსოვს ჩვენი საუბარი. მე შენ ვთხოვ...

ტროიანის ხმა. რას მოხოვ?

შახმატოვი (თავს მოგრიბა). ვთხოვ...

ტროიანის ხმა. შე ცუდად ვგეზმის. აქ საშინელი ხმაურია.

შახმატოვი. ვთხოვ. ვანია (თავს აჯობა, ყვირის). გაუძელი, ვანია, გაუძელი!

ტროიანის ხმა (მცირე ხნის შემდეგ. ხმა ხმაურში იკარგება). გავიგე! გავიგე!

სელექტორმა დაიტკაცუნა. კავშირი მკვეთრად გაწყდა — მხოლოდ ქარის ღრიალი ისმის, მოზრუნს წმფითვარე კაუნთი, ზრიალი და წვილი, რომელსაც ტალღების ხმაური ენაცვლება, აკმა არ იცის, საიდან იფეთვა ახლა მუსიკამ.

ლომოვი (უცებ ყვირის). ენა როგორ მოგირივალდა!

შახმატოვი (ლომოვას). გაიგეთ... თქვენ, მხოლოდ გაიგეთ...

შახმატოვი რაღაცის თქმას ცდილობს. მაგრამ ამ დროს სახე რაღაც უცნაურად დამღობვა. მკვრდზე იტაცა ხელი. თითქოს მიწიდან ამოჭრაო სინილინი და ზურგით დაფარა სავარძელში გადაქცეული შახმატოვი. ყველა გაოგნებულია, ყველა გაშეშდა. ვიღაცა მიშველებას ცდილობს, ვიღაცამ წყლისა გრაფინს წამოავლო ხელი.

სინილინი (მკვეთრად შემობრუნდა). ვთხოვთ გაბრძანდეთ აქედან! (თითქმის ყვირის) გესმით! გადით აქედან... (ხელში აიტაცა შახმატოვი). ახლავე მიხაილ ივანოვიჩი, ახლავე. მე აქა ვარ... აქა.

ყველამ უნებურად კარისკენ დაიხია. ფარდა.

მომხმელება მეორე

შახმატოვის კაბინეტი. იგი სავარძელში ნახევრად წამოწოლილია. სინილინი ჩაის აყენებს. ამას იგი აუჩქარებლად აკეთებს. ამ საქმით ერთობაო თითქოს. მის სასწაულმოქმედებას შახმატოვი უყურებს ყურადღებით და დაკვირვებით. სინილინიმა იგრძნო ეს გამოხედვა, მიუახლოვდა და ბალიში გაუსწორა. შახმატოვმა თავის შეჭანიკური დაკვირით მადლობა გადაუხადა. აილო ჭიკა ჩაი.

შახმატოვი. მე ხომ მაგარი ვთხოვ. სინილინი. უფრო მაგარი თქვენთვის არ შეიძლება (ფანჯარას მიუახლოვდა).

შახმატოვი. სარკმელი გამოაღეთ.

სინილინი. ქარი მაგრად აჯახებს. კონდიშენი ჩავრთვ.

შახმატოვმა შეხედა თავის თანამშენებს და გაწუმდა. იგი მისგან ზურგშეკეცივით დგას, ფანჯარასთან.

შახმატოვი. არის კავშირი?

სინილინი. მუშაობენ... ჭრჭერობით არცერთ

ტალღაზე არ ისმის „ჩელუსკინეის“ ხმა. დიდი დღე-
ვაა. (სელექტორი ჩართო).

(ცვლად აფორიაქებულია ეთერი. სანაოსნოს
თუ უცხოელთა რადიოხმები. მხოლოდ „ჩელუსკინეი“
სდგას).

ვერტმფრენები ბაზებზე დაბრუნდნენ.

შახმატოვი. მსხვერპლი არის?

სინილკინი. არა.

შახმატოვი (წყნარად). კარგია.

სინილკინი. ტროიანს რომ SOS-ი გამოეცხა-
დებინა, ჩვენ ამას უმაღლეს შევითხოვდით. (პაუზა).
თვითმკვლელი ხომ არ არის?

შახმატოვი. ქალაქში იციან, რომ „ჩელუსკინე-
ციან“ კავშირი გაწყდა?

სინილკინი. იციან ისიც, რომ მძიმე მდგომარეობაა.
მოკლედ, უველაფერი იციან, რაც ცნობილია.

შახმატოვი. და მაინც, სამხარეო კომიტეტში
მოდიან.

სინილკინი (დაყოვნებით). სჯერათ!

შახმატოვი. ელოდებოან, (გაბედა და ფრთხილად,
როგორღაც მორცხვადაც კი) უველანი
გავაოცდეს, არა? არ გამოვიდა ღამაზად?

სინილკინი (მხრები აიჩჩა). ბევრი არცერთა
არაა. გეგონათ, არ იცოდნენ თქვენი ავადმყოფობის
ამბავი?

შახმატოვი. ერთია, როცა იცი და მეორე, რო-
ცა, აი, ასე... ცხადად...

სინილკინი (საუბრის თემა გამოსცვალა). ლია-
ტოშინსკი და სამარინი ქარხანაში წვიდნენ, დანარჩე-
ნები აქ არიან, სამხარეო კომიტეტში. თუ საქირთა,
დავუბახებ...

შახმატოვი. არა, შენ ეს მითხარია...

სინილკინი (ოღნავ აუწია ხმას). ასეთია ეს
ცხოვრება. სამხარეო კომიტეტი როგორღაც ამ ცხოვ-
რების მწვერვალზეა წამომართული. უველას თვლი
შენსკენა აქვს მოპყრობილი. მშენებლობის უფროსს,
კომბინატის მთავარ ინჟინერს, მთავარი სამმართველოს
უფროსს, თვით მინისტრის მოადგილეს კი — ჩრდი-
ლშია. ასე თუ ისე, რასაკვირველია.

შახმატოვი. ხომ არ შეიძლება ავადმყოფობა
კაცს ბრალდებად წამოუყენო.

სინილკინი. ამ თანამდებობაზე უველაფერი
ბრალდულია, გარდა გამარჯვებისა. თვით ნახევარი
გამარჯვებაც ამ სავარძელში — უკვე დანაშაულია.

შახმატოვი. და ისიც, რომ ლენოქა „ჩელუს-
კინეცხა“...

სინილკინი. ესეც დანაშაულია! ცუდი ნიშანია
ქალი გეშუე...

შახმატოვი. კარგი ერთი, უამრავი ქალი დაცუ-
რავს ახლა. შებუფტებები, ექიმები, ოფიცინტები.

სინილკინი (ოღნავ აუწია ხმას). მხოლოდ არა
პირველი მდივნის დისწულები.

(სინილკინმა წინ ქალადი დადგო შახმატოვს).

რადიოგრაფია ვრ-თი. მოსკოვიდან.

შახმატოვი (კითხულობს). „...ჩვენის მხრივ
ყოველგვარ ზომებს... გზივით მოგვახსენით... თქვენი
პირადი პასუხისმგებლობის ქვეშ...“

სინილკინი. მოსკოვთან შეგაერთოთ?

შახმატოვი (პაუზის შემდეგ). არა... დილით.
დღეობილი.

ნანობ, რომ აქ წამოუყვები?

სინილკინი. ეს ჩემი პროფესიაა. (მოულოდნე-

ლად წყნარად და უბრალოდ). მე მიყვარს ძალიან
ღება.

შახმატოვი (ასვე უბრალოდ). მეც მიყვარს
სინილკინი. ამიტომაც გაქვთ თქვენი დამატება
მაქვს მე.

შახმატოვი. დამოუკიდებელ სამუშაოზე რა-
ტომ არ წახვალ? ხომ შეგთავაზე.

სინილკინი. ხომ ვქვი — ძალიან მიყვარს.
მეოთხე ძალიან უფლება, ხოლო ხელებს არ უნდა ჰქონ-
დეთ იმის პრეტენზია, რომ თავად იქცენ...

შახმატოვი (იღვჩა). საინტერესოა.

სინილკინი. ჩემთვისაც (უცებ ცხარედ). იცით
თუ რატომ ვიყავი ყოველთვის თქვენი ერთგული? და
სამარის კარამდე ვქენი? (პასუხს არ დაელოდა)
იმიტომ, რომ თქვენი ჩემთვის გაუგებარი ადამიანი
ხარო, მომავლის კაცი. მე ხომ ადამიანები ხელისუფ-
ლების უველა სართულზე მინახავს.

შახმატოვი (განრიდებული). და უველაფერი
გაიგე?

სინილკინი (გამომწვევად). თითქმის. მე ხომ
მემკვიდრეობის მემჩანურ დინასტიაში გავიზარდე.
ყსაბის შვილი ვარ. ბაბუაც ყსაბი იყო. დედა ოფი-
ციანტად მუშაობდა. კარშიც ხან სამხარეულში ვიყა-
ვი შეუუფული, ხან უფროსებს მიკედლებული. შოფრო-
ბაც ვისწავლე და მანქანაზე ბეჭდვაც. სტენოგრაფიაც
კი ვიცი. პაუ, რას ვაუთოვებდი გენერლის შარვლებს...

შახმატოვი. მაინც ვერსად გასვლი, ხომ? შენი
შრომის წიგნაკის ოთხი გვერდია ჩაწიყვებულია.
ხალხური გუნდიც იქაა.

სინილკინი (მოიღუშა). გუნდი — სხვა ამბავია...
ვგონებ, დღემდე ვნახობ... (უცებ) ხალაქ წამოიკითხავს
რომ აღმინანს სურს სამით იცხოვროსო ამ ქვეყნად.
ისინი ცხოვრებაზე შეუყვარებულნი არიან... ცხოვრება
კი სულაც არაა სიამოვნება... ცხოვრება — ძლივამა!
სუსტია კაცი, ზარმაცია! თითქოსდა წყნს კიდევ, ავი-
თებს კიდევ, ცდილობს... სულის სიღრმეში კი ევი-
ნია... ვაითო იმას არ ვაკეთებო. შემდეგ ცოლში... ექი-
მები... სტრესებით გვაშინებენ... რატომ? რაც მეტს
აკეთებს კაცი, მით უფრო ემატება დარდი.

შახმატოვი (წყნარად). ადამიანების სიძულე-
ლი — ვერაფა კარგი საქმე.

სინილკინი. სწორდაც... (მხრვალედ) მაგის
ამომნათვას ვცდილობ მეც... (გულწრფელად) როგორც
ამბობენ ხოლმე. — „ჩრდილოვანი მხარეების“ ამო-
წამოვას. თქვენ უნდა იქდეთ ჩენს მაგადასთან. თუ რამ
განობტა — უველა თანაშემწესთან გამოიბის. ამიტო-
მაც არ შემძლია მე დამოუკიდებელ თანამდებობას
წვეყნად. ვერ ამოვშანთე მე ეს... ეს, მემჩანურ...
ბაგეცზე ზოლნარევი ღიმილი ყოველსმცოდნე კა-
ცის...

შახმატოვი (კინალამ გაიცინა). შენს სახეს ადე-
ვნი მაშინ თვალყური.

სინილკინი (თითქოს ჩაველეს რაღაც სათაქო-
ლო საქციელში. გულწრფელად, ბიჭურად). რა! მეტ-
ყობა? რო... (გუნება წაუხდა). როგორც ჩანს, ამ
სიუჟეთი მოვედებდი (მოულოდნელად გაცოფდა).
თქვენ რა გგონიათ, უველანი გაღმერთებენ? ხომ? ყუ-
რადლებით დაუყვირდით ხალხს. არიან, რომელთაც
ერთი სული აქვთ. სანამ მოსკოვში წარბანდებით.
თქვენიისანები არ უყვართ ჩვენში (ხელი ჩაიქნია).

შახმატოვი (გაოგნებული). შენ რა... ვლადლენ სემონოვი? მე არ მშობის.

სინილიკინი (პასუხს გაეცა). თქვენ მხოლოდ მწვერვალებსიყენ, წინ სწრაფობასიყენ მიგვიწოდებთ და აღმანიანის გარდაქმნა გწადიათ. თქვენ გგონიათ ვინმე გაატიებთ „ჩელუსკინის“ ამბავს? გაატიებენ იმას, რომ პარტი ხამ წელიწადში ააშენებ? გაატიებენ იმას, რომ ყოველ ნახაში, ყოველ კონსტრუქციასიყენ პირველი თქვენ პოულობთ შეცდომას? და პირველივე პოულობთ მათს გადაწვეტას? (ხმას აუწია). თქვენ ავადმყოფობასიყენ კი არ გაატიებენ!

შახმატოვი (წამიერად შეხედა თანამემწესს. გაჩუმდა. შემდეგ წყნარად, მაგრამ მკაცრი ტონით) გალთ აქედან.

სინილიკინი (გაიკინა, კარისკენ რამდენიმე ნაბიჯი გადადგა, მოიხედა და თავი დახარა) თქვენ... თქვენ უნდა გამოვიტო მე. უნდა გამოვიტო მე თქვენ ძალიან... პატივს გცემთ. რა ბედნიერება მხვდა წილად... თქვენ რომ შეგვხვდით.

შახმატოვი (სასტიკი გულცივობით). დიდად მოხარული ვარ, მაგრამ ახლა დასტოვეთ კაბინეტი.

(სინილიკინი მიხვდა, რომ ახლა ბოდიშის მოხდა ან კამათი უნარობა. სწრაფი მზერა მოაგლო იქაურობას — ხომ არაფერი სჭირდებოა შახმატოს და გავიდა. შახმატოვი მარტოა. იგი ზის და თითქოს თავის თვის გვერდიდან აფასებს. შემდეგ დგება, იღებს ბალიშს საუარძლიდან. როგორც იქნა იგრძნო, რომ მზალა შემდგომი მოქმედებისათვის. მიუახლოვდა ფანჯარას, გამოაღო სარკმელი. კაბინეტში ქარი შემოიქრა, წვიმა და ოცენის ღრიალი შემოსუვა მას. პაერში ღერულები აფრიალდა, აფარტაღდა ფარდები. შახმატოვი ამას ყურადღებას არ აქცევს, დგას და სახე წინმიანი ქარისათვის შეუშვებია. მან ვერც კი გაიგო, რომ კაბინეტში სერგებრენიკოვი შემოვიდა და მის ზურგს უკან დადგა.

შეივარდა შემობრუნდა). თქვენა ხართ, ნიკოლაი ლეონტიევი?

სერგებრენიკოვი (ფანჯარაში იყურება). ცოლები, დედები, ბავშვები, მამები, მეზღვაური ქალები... ასეთი ქალაქია... ასწლოვანი ტრადიცია... შორეული ნაოსნობიდან დაბრუნებულ ყოველ ხომალდს უნდა დახვდნენ თუ „ჩა“-ეა ზღვაში — მთელი ქალაქი თითქოს ყალბე დგება. (უყურებს შახმატოს. რაღაცას ელოდება)

შახმატოვი. ჩაის ხომ არ ინებებთ?

სერგებრენიკოვი გამოართვა ტიჯა ჩაით. ერთმანეთის პირისპირ დასხდნენ. სდუმან იმის მოლოდინში, თუ პირველი ვინ იტყვის სათქმელს.

სერგებრენიკოვი. მინც უნდა წახსულიყავი გემთშემკეთებელ ქარხანაში.

შახმატოვი. რატომ?

სერგებრენიკოვი. ახალგაზრდაა ჭერ სამარინი. (ცვლავ გაჩუმდნენ. ერთმანეთს შეხედეს. ჩაის სვამენ).

რატომ არაფერს გვეტყვი, მიხილ ივანოვიჩ, რაზე ილაპარაკებ შენ და ტროიანმა?

შახმატოვი (წამოღგა, ფანჯარასთან მივიდა, დაბრუნდა. მაგიდასთან გაჩერდა). ოცენაში გახვლის წინ ტროიანმა სიტყვა ჩამომართვა. ლიატოშინსკიმ კაპიტალურად შეაყვია გემი. ესმოდა, რეისში „ჩა“- რომ მომხდარიყო. რად დაუჭრდებოდა ეს. ამიტომაც ჩამომართვა სიტყვა.

სერგებრენიკოვი (ალარ სუნთქავს). მერა... შახმატოვი სდუმს.

რა სიტყვა? შახმატოვი. რომ საბოლოო გადაწყვეტილებას მას მივანდობი.

სერგებრენიკოვი (გულწრფელადაა გაოგნებული). მაშასადამე, სამხარეო კომიტეტი მისთვის მხოლოდ ხელის შემშლელია? ჩვენ უკვლანი? და შენც, მიხილ ივანოვიჩ?

შახმატოვი (პაუზის შემდეგ). თქვენ ხომ გინიერი კაცი ხართ, ნიკოლაი ლეონტიევიჩ. ნუთუ ვერ მიხვდით?

სერგებრენიკოვი (გულწრფელად). ვერა.

შახმატოვი. ჩვენ დავაუკაცებულ აღმანიანებში ვცხოვრობთ, მათ სურთ თავისებურად განვლონ თავიანთი ცხოვრების გზა. თავიანთი, და არა ის, რასაც მათ გადაუწყვეტენ. და არა, რუსი აღმანიანი წინ მიისწრაფიან, ყოველთვის უკვლავ რისიან საქმეს მიელტვის. იმიტომ, რომ აქ იგი თავის ძალას ხედავს — ბედისწერაზე ამაღლებულს. სტიქიაზე აღმატებულს.

სერგებრენიკოვი. ერთობ ადვილად ლაპარაკობ ამაზე.

შახმატოვი (თავი გადაიქნია). უნდა გვიხაროდეს თითქოს! კაცი დამოუკიდებლობას გვთხოვს!

სერგებრენიკოვი. როგორც ვატყობ, მინც-დამინც გახარებული არ უნდა იყო, იმ საუბრის დავიწყებას გინდა.

შახმატოვი. მაშასადამე, არც მე წახსულიყარ შორს. ესეა ჩვევა: „უჩემოდ ვინ იმღერათა“.

სერგებრენიკოვი (აიტაცა). შენ მართლაც არ წახსულიყარ შორს. ერთი ფეხიდან ვართ ორივენი ამოსულინი ხომ არ გგონია, აქაოდა დოქტორი ვარო, სამი ფეხი უნა ვიციო, ეს ბევრ რამეს ცვლის? ჩვენ რეკომენდაცია მივეციო გაეშვა „SOS“-ი. მან უარი გეთხრა. მაშასადამე, მან, ტროიანმა, უკვლავიერზე მე ვაგებო ასსუხს. ხალხის წინაშე! პლენუმის წინაშე!

შახმატოვი (წყნარად). კი, მაგრამ მე ხომ... მე ხომ ვთხოვე მას — გამაგრდი-თქო?

სერგებრენიკოვი (წამოიქრა). არ ყოფილა ექ! არავის მოუსმენია!

შახმატოვი (ფრთხილად). არც ლიატოშინსკის?

სერგებრენიკოვი (სწრაფად, გულწრფელად, დაჭრებით). იმასაც! შენ, რა, გგონია, ტუჟილად გაატარა მან აქ თხოუთეტი წელიწადი? ყოველ სამხარეო კომიტეტში საკუთარი კრიტიკანი უნდა იყოს. (იკინის). შტატოტი გვერგება.

შახმატოვი (პირდაპირ, მოულოდნელად მიახსლა). თქვენ ამას სერიოზულად ამბობთ?

სერგებრენიკოვი (ვერ მიხვდა). ლიატოშინსკი-ზე ამბობ?

შახმატოვი. ჩემს თავზე ვამბობ. პაუზა.

სერგებრენიკოვი (შევიდა). ბოლომდე ვიბრძოლებ და არავის დავანებებ სამხარეო კომიტეტს, რომ მიაყერონ... ახეთი რამ.

შახმატოვი. კი, მაგრამ...

სერგებრენიკოვი. არავითარი „კი, მაგრამ“ (როგორც ბაღს). სამხარეო კომიტეტმა რეკომენდაცია მოსცა ტროიანმა უარი თქვა! დამნაშავე ტროიანია. გასაგებია?

შახმატოვი (გარემდა, მოსცილა შვილას, წაიწურჩულა). ვასაგებია.

სერებრენიკოვი. თქვენ კი ამ დროს შეტევა-გქონდათ აი, ეს კი ყველა დაინახეთ!

შახმატოვი (პაუზის შემდეგ). სხვა პირველ მღვივანეთთან უკეთ გრძობდით თავს?

სერებრენიკოვი (ყურები ცქვიტა). ხან ისე, ხან ასე. მხოლოდ ერთი მოვიდა განსვენების წინ. ძალიან მაღალი თანამდებობიდან. თქვენ კი პირიქით — მაღლა მიიწიეთ. მაღლა და შორს.

შახმატოვი (გულწრფელად დაინტერესებული). დიდად თუ გენდობოდნენ?

სერებრენიკოვი (ფიქრისადა, თითქმის ნაღვლიანად). კარგი მოხუცები იყვნენ. ახირებულნი, ბუზღუნები. ახლა კი უკვე მე მოვხუცდი. ვფაქოფუცობ ნაშტასანს. (გაიღიმა). შენ ახლა, ალბათ, უკვე თავში მოსკოვური პრობლემები გიტრიალებს, ა? დიდი საქმეები გელოდება!

შახმატოვი (მთულოდნელად). მოსკოვში არ წამოხვიდოდო ჩემთან?

სერებრენიკოვი (ვადიხარხარა). რაზე უნდა ვიპოვავო იქ. უფროს ვაზტორად? წვერი მოვუშვა და კარებთან დავდგე? არა, აი, ჩავაბარებთ პორტს და...

შახმატოვი. უკრეტინგოდ ჩაბარება ნახევარი წლით გადაიწეხს.

სერებრენიკოვი (სიტყვა შეაგება). რაშიღა განდებრუნებთ ეს თქვენ. მოსკოვში საქმეები თავზე საურელი გევენებათ. რაც შეეხება ორდენს... ყველა ქაღალდი მზადაა, მიზილი ივანოვიჩი, მოგეხსენებათ, ბებერი ხარისა რქანია ხნავენო.

შახმატოვი რაღაცის თქმა უნდოდა. მაგრამ შენერდა, არ იცის როგორ დაიწყოს საჭირო აუკუნელები ლაპარაკი. შემდეგ კი გაბედა. თითქმის მორჩევი გადგაშვია.

შახმატოვი. მამასადამე, მართალია? ძალიან ელოდებიან, თუ როდის წავალ აქედან?

სერებრენიკოვი (დაუფასა გულახდილობა). მაგრამ არ მიიღო გამოწვევა). მარტო მე არა.

შახმატოვი (უფრო მკაცრად). თქვენს თავზე ილაპარაკეთ.

სერებრენიკოვი. ყველაფერი ვთქვი.

შახმატოვი. არა, ყველაფერი არ ვითქვამს! მე, თურმე, არ მითხოვია ტროიანისთვის? მე ხომ ვთხოვე მას, გამაგრდი-მეთქი, გადაარჩინე ხალხი, კრეიტინგი! ვადამირჩინე ქალიშვილი! ჩვენი ღირსება! დაუხმარებლად, უცხოელების გარეშე-მეთქი.

სერებრენიკოვი (მშვიდად). იქნებ, თქვენც გადაგარჩინოთ?

შახმატოვი. დიახ, მეც!

სერებრენიკოვი. თუმც დროულად ზრუნავთ საკუთარ თავზე, პასუხის ვაცემა მაინც მოგიწევთ.

შახმატოვი. დააშინოთ ადამიანი... ჩაუნერგოთ ძრწოლა და შიში...

სერებრენიკოვი. შიში კი არა, რწმენა იმისა, რომ ვალდებულია მორჩილი იყოს. რომ იგი არაა საშუაროს ჳიპი.

შახმატოვი. მაინცადამაინც თქვენ უნდა გმორჩილებდეთ?

სერებრენიკოვი (მთუახლოვდა შახმატოვის). აი, ამ „დამაუიყიდებლობას“, ხელმოწვებულობას მე

თქვენ საუყუნოდ არ ვაპატიებთ! გახურებული მანათობ ამოუბუფავს! ვიღრე აქედან არ გამასვენებენ.

შახმატოვი. უფრო აღრე გაბრძანდებით სვეტოვს თარი ფეხით.

სერებრენიკოვი.. ძველთაგანვე ასე მოდის რუსეთში. ქერ კიდეც მაშინ, როცა რაშიწი წინამძღოლს ირჩევდა, ამბობდნენ: „ახლა შენ წინამძღოლი ხარ, ჩვენ კი — მონები შენი“.

შახმატოვი. შორს იმზირებით, ღრმად ჩახვედით.

სერებრენიკოვი. ასე იყო ძველად. ასე იქნება საბარადემოდ. მიზანი ნათელია, გეგმა გარკვეული ცხოვრება კი განუზრებელია, მოუდრეკელი, მკაცრი. თქვენ სულ ადამიანის გარდაქმნაზე ფიქრობთ! ისინი კი კეთილ უცვლელნი არიან სწორედ ეს მათი სიმტიკიც უნდა გამოვიყენოთ. ამაშია ჩვენი ძალა.

შახმატოვი. კი მაგრამ, ახალი და ახალი პრობლემები? მოთხოვნები. პარტიში?.. ცხოვრებაში? ეს თქვენთვის გახურებული გროშია... გამტყვარალი ჳუის ნაყოფი? ინტელიგენტიშინაა?

სერებრენიკოვი. სიმართლე გნებავთ? ასე! საქმეში არაფერი არ წავგდგომია ის... მერე და სადამდე დავეშვით? ტროიანმა ვიღაც ნაბიჭვრები შეკრება პორტში, ჩვენ კი, გულაჩუყებულნი, ლამის ცრემლად დავიღვაროთ! შეხედეთ, შეხედეთ, ამათგან რა ხალხი დადგაო!

შახმატოვი. თქვენ რა, ნიკოლაი ლეონტიევიჩი, ზთელი ცხოვრება განვლეთ და ვერ გაიგეთ, რომ ჳიჩირად ადამიანი არ არის დამნაშავე საკუთარი ცხოვრების აუწყობლობაში?

სერებრენიკოვი. მაშ ვინ არის დამნაშავე? ჩვენ ხომ არა?

შახმატოვი. ჩვენც! ჩვენც — აგრეთვე! ადამიანი ჳიჩირად თავისთავს ოცდაათი წლის ასაკამდე ეძებს, რაღაცის იმედს აქვს, უკრეიდება ირგვლი ყველაფერს, სხვებს სჯობია თუ სხვაზე უარესია. ეკუთვნის თუ არა ცხოვრებაში დაკავებული ადგილი? არის თუ არა რაიმე აზრი მის ცხოვრებაში?

სერებრენიკოვი. ნამეტანი ხომ არ არის ოცდაათ წლამდე ძიება?

შახმატოვი. თქვენ ის გნებავთ, რომ ახალი ადამიანი უცებ დაიბადოს, როგორც ინუბატორში? უცებ და სწორედ ისეთი, როგორც ჩვენ გვინდა?

სერებრენიკოვი. (მაგილას დაარტყა ხელი). ზედმეტად მოშობივებად, ზედმეტად კეთილ ძიებად ხომ არ ვიქითები?

შახმატოვი. თქვენის აზრით, ტროიანი კეთილი ძიია, რომელიც ახლა იმ ბიჭებთან ერთად ამ დღევაში უანასენელ ძალ-ღონეს აღევს ტალღებთან ბრძოლას?

სერებრენიკოვი. ... და დაილუქება!

შახმატოვი. არა, არ დაილუქება. მაგრამ ბიჭები ამ ერთად ბრძოლას სამუდამოდ დაუმახსოვრებენ! როგორც ხელმეორედ დაბადებას!

სერებრენიკოვი. არა, მაინც რომ დაილუქონ? ძალიან ძვირი არ დაგვიჯდება მათი ხელმეორედ დაბადება?

შახმატოვი. ვალღებს გადახდა უნდა.

სერებრენიკოვი. რა ვალღებს?

შახმატოვი. აი, იმათ... ტროიანის ბიჭებს...

ვილაკამ რომ აწუქნიხა. აღმათ, მე და შენაც ვატკინეთ გული თქვენ! და ...მე!

სერებრენიკოვი. ხო, ჩვენი ისინი კი ცხოვრების უვადღობა არაა! თავით-ფეხამდე ჩაეფლდნენ — ნაწილიც კარგი საქონელია. კაცებად იშვნენ თუ პრანკია ქალბავად.

შახმატოვი. ბალებად დაიბადენს! და როგორები ვახდენ მერე, რა ხელს ექირა, რა ხელი ჰკვებავდა, ზრდიდა, აძლევდა მიწანს... აზრს! აი, ამაზე ვაგებთ მე და შენ პასუხს! კარგად იციან, რომ მათი უბედურება ჩვენი უბედურებაა. მათი ცხოვრება ჩვენი ცხოვრებაა. ვაიგებთ ეს და შეაფასებთ. მეტი სიმდიდრე, მეტი ძალა მე და შენ არა გვაქვს. აი, ხედავთ, რა პასუხისმგებლობა გვაწევს მხრებზე. მათ წინაშე და იმათ წინაშეც... ტროიანთან ენცაა!

სერებრენიკოვი (პაუზის შემდეგ). მგონია, ძველადაც ასე იყო, (გაიღიმა), და ყოველგვარი ინკუბატორების გარეშე.

შახმატოვი (შშრალად, გულცივად). იყო, არის, იქნება. უნდა იყოს!

სერებრენიკოვი. მაგრამ, რაღაც იკლო ძლიერთა რიცხვა. ძლიერი ხალხი გვეკირდება ჩვენ.

შახმატოვი (ყურადღებით შეხედა სერებრენიკოსს) მარტო ძლიერები გვეკირდება, განა? მაშახდადამე, აღმანიები ძლიერებად და სუსტებად უნდა დავეყო?

სერებრენიკოვი. ასეა საჭირო.

შახმატოვი (დაყოვნებით). დანარჩენებს რაღაც ვუყო? (პაუზა) ხად გავგზავნიო. იქ? რას გაჩუმებულხართ? იციო, ასეთნაირად სადამდე მიხვალთ?

სერებრენიკოვი. ამის გადაწყვეტაც შეიძლებოდა...

შახმატოვი (სათანადოდ შეაფასა მისი გულახტობა). იციო, თქვენ ვინა ხართ?

სერებრენიკოვი. ჩემს თავზე ასჯერ უფრო გულახტობილად მე თვითონ გეტყვიო. დიახ, მე ამ მხარის ჩაქვიანი ნაგაზი ვარ!

შახმატოვი. თქვენ დარწმუნებული ხართ, რომ ამ მხარეს სჭირდებით თქვენ?

სერებრენიკოვი. დიახ! დიახ! დიახ! ეს, ჩემო კაბუყო, ისეთივე შრომაა, როგორც მიწისმობრუნების, ასენიზატორის, მენჯალურის შრომა. ეს პარტიული მუშაობის შავი პურია. და ამ პურს მე ბარე ორმოცი წელია ვჭამ. ამის გარეშე არ იქნებოდა ჩვენი ცხოვრება, ჩემისთანების გარეშეც არ იქნებოდა იგი.

შახმატოვი. მაშ, ჩემი ადგილი სადღაა?

სერებრენიკოვი (თავს მოერია, თითქმის რბილად). მოსკოვში. თქვენ იქ გაგზავნიან. იქ! (კარი-საკენ წაიდა) არ დაგაიწყდეთ, ჭრჭერობით ჩვენს პარტიულ ორგანიზაციაში ხართ აღრიცხვავა.

შახმატოვი (თითქმის ყვირის). შესდექით. (სერებრენიკოვი შეჩერდა) იციო თქვენ რამე?

სერებრენიკოვი (ვერ მიხვდა). რა? (დამცინავად). თქვენ ნუ აღელდებით, თორემ კიდევ...

შახმატოვი. რა „კიდევ“?

სერებრენიკოვი. წამალი რა უყავით?

შახმატოვი (აღმატებულად შეხედა, მშვილად). დაუძახებთ ყველას და არასოდეს არ შემოხვიდეთ აქ წინასწარი მოხსენების გარეშე.

სერებრენიკოვი. შეკეთება გესაჭიროებათ,

გვარიანი შერემონტება. დიდი წარმატებები აქვს ამ ბოლო დროს შედიციანს.

შახმატოვი. ეგ ჩემი საქმეა. სერებრენიკოვი. თორემ ხომ შეიძლება კითხი სამხარეო კომიტეტის ბიუროზე გავატაროთ? შახმატოვი (დღიხანს უყურებს). მე ვუბრძანებ თქვენი ტელეფონი გათიშონ მოსკოვთან. (მშვილად) თავისუფალი ხართ.

(შემობრუნდა, სერებრენიკოვი გავიდა. იმ წამსვე შემოვთებული სინილინი შემოვიდა). დიდიუხან?

სინილიკონი. ვინ გითხრათ? მოსკოვის ეს წუთია იფთო ითხოვდა...

შახმატოვი (პაუზის შემდეგ, გარკვევით). მოსკოვთან, ამ წუთიდან, სამხარეო კომიტეტთან ვილაპარაკებ მოხლოდ მე. ეს ბრძანებაა.

სინილიკონი (გაიგო). გვიანა. სერებრენიკოვი უკვე ელაპარაკა... თქვენთან შემოსვლამდე.

იღება კარი. შემოდან სამარინი და ლიატოშინსკი, ქარხანაში გამოსვლის შემდეგ აღგზნებულნი. მოკვეთბინ: ლომოვა, სერებრენიკოვი და რურუა. ბოლო კაშტანოვი შემოდის.

სამარინი. თქვენ ფანჯრებს, მიხაილ ივანოვიჩ, მგონი, ახლა მთელი ქალაქი უყურებს. (სავარძელში ჩაქდა).

ყველანი რაღაც გაუბედავად შემოუსხდნენ მაგიდას, იმიტომ, რომ შახმატოვი სდუმს.

კაშტანოვი. აბა...

სამარინი. რა „აბა“? სახლებში წავიდნენ. ბევრი დილის ცვლაშია გამოხსვლელი.

სერებრენიკოვი. ჩვენი პოზიცია ხომ გაცანია?

ლიატოშინსკი. რა პოზიციაზე მელაპარაკებთ? სერებრენიკოვი (შახმატოს შეხედა). ის, რომ ჩვენ ტროიანს მივანდეთ თვით გადაეწყვიტა საკითხი.

სამარინი. საერთო ხაზებში... ვუამბე.

ლიატოშინსკი (სერებრენიკოსს). იური ვასილევინი თქვენი საუცუესო ტრადიციების სტილში გამოვიდა.

სერებრენიკოვი. ირონიისთვის საბაბს ვერ ვხედავ.

სინილიკონი (შახმატოს). არ გვირდებით ახლა? მოსკოვმა რომ გამოვიძიბოს?

შახმატოვი. დღიხანს მე თვითონ მოვახსენებ. წადით. თუ სულ მცირე ცნობაც კი...

სინილიკონი (აწყვეტიანებს). მოვახსენებთ. (მიდის).

სერებრენიკოვი (კაშტანოს). პაველ სტეპანოვიჩ, რაღას უდებხარ, დაქეცი. ფანჯარასთან რას დაუღებებულხარ.

კაშტანოვი. მე კი დავჯდები, მაგრამ რას უშველის ეს?

ყველა თავისი ჩვეული ადგილი დაიკავა. პაუზა.

სერებრენიკოვი (შახმატოს). აბა, მიხაილ ივანოვიჩ... თვითონ დაიწყებთ? თუ მე დაიწყებო. (შახმატოვი სდუმს) მაშინ დაიწყებ... (აღგა). საერთოდ, საშუაზარო ამბავია, მაგრამ ნათელია ყოველივე იესო შესაძლებლობა გემისა და ადამიანების გადარჩენისა. ნებისმიერი საშუალებებით ეს უნდა იყარნახა ჩვენთვის კომუნისტურ სინდისს.

შახმატოვმა შეხედა სერებრენიკოსს, ჩართო სელექტორი. ეთერი საუბრა ხმაურით, ბრძანებებით, ეძებენ

„ჩელუსკინეცს“, ცდილობენ დახმარებას. მორზეს კაცები, ქარიშხლის ღრიალი... მოულოდნელად ამოხეთქილი მუსიკა.

შახმატოვი (წუნარად). ახლა ჩვენი სინდისი — ტროიანი. მთელი მისი კომანდა. თვითმული მისი წევრია.

სერებრენიკოვი (დაყოვნებით, მაგრამ მაინც თავისას აგრძელებს). და ჩვენ ეს მაინც არ გავაკეთეთ. ხომ უნდა ავოს ვინმე ამაზე პასუხი? ზღოლო თუ ვინ — ეს ჩვენ უნდა გადაწყვიტოთ. აჰ, ახლა, რათა ხვალ პლენუმზე ერთიანი გადაწყვეტილებით გამოვიდეთ. ლომოვა (შეშინებულა). ნიკოლაი ლეონტიევი... ნუთუ ყველაფერი...

კაშტანოვი. რურუა! შენ მეზღვაური ხარ, რას გვეტყვი?

რურუა. თეორიულად...

სერებრენიკოვი. ნამეტანი ბევრი ვილაპარაკეთ დღეს აქ თეორიებზე. უფრო მეტი, ვიდრე საჭირო იყო. (კამათანებს) პაველ სტანისოვიჩ, დამჭრთხალი კრავივით ნუ მიყურებ. პასუხი ხომ უნდა ავოს ვინმემ?

კაშტანოვი. უნდა ავოს. ლომოვა. ქვირუმი რომ არ არის... ღმერთო ჩემო, რას ვლაპარაკობ.

სერებრენიკოვი (მრისხანედ). ჩვენ თუ არ მოვთხოვთ ვინმეს, აქეთ მოგვთხოვენ ჩვენ. ასე რომ, საკითხი, ჩემის აზრით, ნათელია. (გამბეღალბა მოიკრიფა) ამხანაგმა შახმატოვმა ბიურო გაქელა, კოლექტორი აზრი არად ჩააგდო. მისმა ვოლუნტარისტულმა გადაწყვეტილებამ იქამდე მიგვიყვანა, რომ „ჩელუსკინეცს“ იღუებდა. ოკიანეში, დიდ დელავში, ჩვენ კი უკვე არაფრის გაკეთება აღარ შეგვიძლია.

სამარინი. არა, არა! უნდა დავულოდოთ.

სერებრენიკოვი. ლოდინით კი სწორედ არავის დავულოდებთ!

კაშტანოვი. შენ ახლა წედმეტს... მაინც საკითხი უმბრალო როდია...

სერებრენიკოვი (ხმას აუწვია). როცა ხალხი გვეთხოვს, გვაკეთეთ თუ არა ყველაფერი „ჩელუსკინეცს“ გადახარჩენად? მაშინ? რას ვუპასუხებთ? არაფერიც არ გავცივებთ!

კაშტანოვი (აფეთქდა). რა დაგიფინებია ეს გადაწყვეტილებანი? რას უშველის ეს საქმეს?

სერებრენიკოვი. ხვალ პლენუმია. წინადადება შემომამქვს განუსაზღვროთ ჩვენი დამოკიდებულება ტრაგედიისადმი...

რურუა. ჭერ არ არის ტრაგედია.

სერებრენიკოვი. ჩვენ სირაქლები კი არა ვართ, სილაში რომ წაჭრათ თავი.

ლიატომინსკი. თქვენ რა უვავებებით დაეჭრებით თავს!

სერებრენიკოვი. გერმან ალექსანდროვიჩ, თქვენ მაინც უნდა იყოთ მწვერივით გატრუნული! არის კიდევ ერთი გარემოება...

ლომოვა. რა გარემოება?

სერებრენიკოვი. მიხილ ივანოვიჩს, როგორც თქვენც გაიგეთ. არ სურს დილაშედ მოსკოვთან ლაპარაკი, იქ კი დელავენ, გვეკითხებიან...

სამარინი. რა ახალი ამბის შტუკობინება შეგვიძლია?

სერებრენიკოვი. მოსკოვმა დილისათვის უნდა ილოდეს ამ ამბისადმი ჩვენი დამოკიდებულება.

შესაძლოა, მთლად დაწერილებით არა, მაგრამ მე ეს შევაცუბონე. ჩვენს უთანხმოებაზეც...

კაშტანოვი (მავიღაზე დაარტყა). შენ რას უყვარხარ ხომ?! შენ ოღონდ პირველმა მოაზრე... სერებრენიკოვი (ჭიუტად). ჩვენ უნდა ვუთხოვთ ხალხს, თუ ვინ არის დამნაშავე „ჩელუსკინეცის“ დაღუპვაში.

სამარინი. კი, მაგრამ აჰ... ერთი რომელიმე, კონკრეტულად არ არის.

რურუა (წამოიჭრა). დამნაშავე დიდი დელავაა! სტიქია! დაიმახსოვრეთ, დახრჩობა შეიძლება გუბეშაიც კი ეს ყოველმა მეზღვაურმა იცის! საჭირო არაა ამგვარი ტონის მიცემა. ჩვენ საქმიანი ხალხი ვართ! დაახ, ხდება შეცდომებიც! ობიექტური გარემოებანი გვგმა ნაკლოვანებანი. ჰეროიზმი! კონკრეტული ამოცანები. ეს ჩვენი ცხოვრებაა. ყველა თავისი კარგი და ცუდი თვისებებით. რა საჭიროა ერთის წინ გამოკვივება და მეორეს მიჩივლება.

სერებრენიკოვი. ჰეროიზმი — კარგი რამაა, როცა მას სხვებისაგან ითხოვ. მე კი ისა მსურს, შეუხედო ერთი. ეყოფა თუ არა ძალა მიხილ ივანოვიჩს მისისათვის, აღიაროს, რომ არ იყო მართალი. მა, მიხილ ივანოვიჩ?

შახმატოვი (მშვიდად). მე დიდი ხანია რაც მართალი არ ვარ, ნიკოლაი ლეონტიევიჩ.

სერებრენიკოვი. მერე! მერე! რას გაჩემდი? შახმატოვი. არა ვარ მართალი იმ დღიდან, როცა დავთანხმდი სამხარეთო კომიტეტში შენს დატოვებაზე.

პაუზა.

რურუა (წუნარად). ოჰო, ყოჩები დატოვენ ერთმანეთს.

კაშტანოვი. რატომ ბრძანებთ ასე, მიხილ ივანოვიჩ.

სერებრენიკოვი (მშვიდად). რაღაც არ გეოწია, რომ სხვა პირველ მდივნებს ხელს ვუშლიდი... შენ კი, თურმე, პირველი დღიდანვე ჩემთვის დანას ლესავ.

შახმატოვი. მე არ შემშილია... დანების ლესვა. თქვენ ხომ ის კაცი არა ხართ, ნიკოლაი ლეონტიევიჩ, რომლის გატაცება, გულაჩუყება, დარწმუნება შეიძლება.

სერებრენიკოვი (წამოხტა, თავს ვიღარ მოკრია). კაცი არა ხარ, ვფაცო? მაშ რა გულისამაჩუყებელ სიტყვებს ამბობს. პარტიამ, ხალხმა შენ ამხელა მხარე ჩაგაბარეს! ოთხ საფრანგეთს ვუტოლებთ მას! შენა ხარ ყველაფრის ბატონ-პატრონი. შენ კი ვიღაცა სერებრენიკოვი ვინდა სიტყვაზე დაიჭირო? აი, მე შენს დაგიღრე...

შახმატოვი (მშვიდად). არ შეიძლება თქვენ რომ ჩემს ადგილზე იყოთ. არ შეიძლება!

სერებრენიკოვი. ეგ სულერთია, მე მოსკოვში უფრო მენდობიან.

რურუა. „სერებრენიკოვს უჭირავს მთელი ეს მხარეო!“ — ხშირად გავვიგონია.

სამარინი. მაღლობა ღმერთს, რომ მარტო მაგას არა!

კაშტანოვი (ცხეც აფეთქდა. სერებრენიკოვს). ჩვენ ხომ ვიცით, რა და რით გვიჩრავს. არ შეიძლება! არ შეესაბამება — აი, მთელი შენი წესდება. შენ იყო ვინა ხარ? იესუიტო! ოღონდ გათქმევიან: „არ დავუ“

შეუბო! ოღონდ არაფერი შეიცვალოს ვერ გამოგია, როგორ გასძელი კაშტანოვთან ხუთი წელი.

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. გავუძელი, პავლუსა, გავუძელი მეთხაც გავუძლებ. ჩვენი მხარისათვის ხაჭირი იყო ასეთი შახმატოვი ასეთი კაცი სასარგებლოა გარკვეულ დრომდე...

შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი (გულწრფელად ვერ გაიგო). მე ვარ ხაჭირი? სასარგებლო?

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი (პასუხს თავი აარიდა). მე რომ აქ არ ვყოფილიყავი, ყველა ამ წითელ დროშას დღი მისის წინ დაეკარგავდით, მთელ ამ მხარეს უწყებრივად დაწაწალიყებდით.

კ ა შ ტ ა ნ ო ვ ი (მცხაბედ). ცოტა წუნარად შენ... ლეონტიჩი მიხილ ივანოვიჩი, შესაძლოა თავისი ახალ-გაზრდობის გამო, ჭერ არ შეხვედრია შენისთანს. მე კი ძველი ვარ, გამოჭეტილი და შენ მაგ უანდებელი ვარ გამაყურებ. აქ მე — საბჭოთა ხელისუფლება ვარ და ამ მხარის გაგლეჩის უფლებას კაციშვილს არ მივცემ! მათ შორის შენც! შენ რამდენჯერ შემოგვთავაზე თუთიანს, ვერცხლის ამოღების გადადება. ჩვენი მხარის ამ უმთავრესი სიმდიდრისა? რა სიყვით, რა ვარდისფერ პერსაპეტევიებს არ აღგოთქვამდი? — გაგივიდა მერე ეს? არ გაგივიდა! და არც გაგივა, ვიდრე ჩვენ აქ ვართ. სანამ აქ საბჭოთა ხელისუფლებაა, არა, ბატონო, ნიშნებით როდი მიხვებვით ყველაფერს, რაც ცუდად ძვეს! მარამ გადავდება? რას შეუბი მერე? სად აფრიალდება მერე ჩვენი წითელი დროშები? ხალხს რაღას ვეტყვი?

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. თვითონ მოგვხსენება ქვეყნის საარსებო საჭიროებანი.

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. რა ყოველთვის ყველაფერი საარსებოა!

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი (წამომართა). შენ რა სიქვი?

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი (გარკვევით). მე ვთქვი, რომ ქვეყნის საარსებო საჭიროებანი არსებობს დღეს, იქნება ხვალ და იქნება, შესაძლოა, ყოველთვის. და კაცმა არ იცის როდის უფრო იქნება საჭირო ჩვენი თუთია, დღეს, თუ ზეგ!

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. დიდ პოლიტიკას ნუ ეტმანხებით, გერმან ალექსანდროვიჩ, თქვენ ამ საქმეში პროფანი ხართ.

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი (მშვიდალ). შესაძლოა. ეკონომიკა ზედმეტ მოსამსახურე როდია. ერთ დღეს მას შეუძლია შური იძიოს ჩვენზე. ამას ლენინი...

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი (გულწრფელად). როგორც კი გაიჭედ, მაშინვე ლენინს სტაკა ხელი!

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. რატომ გგონიათ, რომ ეს მხოლოდ თქვენი პრორეგატიაა? მე, სხვათა შორის, ლენინგრაბში შევედი პარტიაში, ბლოკადის დღეებში. და იმ საშინელ, შიშვლიან ზამთარს ლენინს ვკითხულობდი. შესაძლოა, დღეს მე რომ ცოცხალი ვარ, ეს მხოლოდ მისი სიყვითა...

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. შენებურად, გამოდის, რომ საქმე ჩვენ უყარათოდ მიგყავს.

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ ი. გვეუო ყოველი ჭანჭიკის ცენტრიდან ზიდავ! ყოველი სასოფლო მანქანისა! დროა გარდაქმნათ ცხოვრება ჩვენს მხარეში. პორტის გაშვების შემდეგ ჩვენ გვექნება მრეწველობის მკვეთრად გაზრდის შესაძლებლობა. დაუშვებელია, რომ აქ ხალხი გიბის გახასკელებლად ჩამოიშოდეს.

რ უ რ უ ა (ისიც წამოგდა). და საერთოდ!.. განა ეს

საქმეა, რომ ნაპირზე დაბრუნებულმა ხალხმა რუსული დილაზე რესტორნებში შევანოს?

კ ა შ ტ ა ნ ო ვ ი. რესტორნები დილაზე დაიშვებენ.

რ უ რ უ ა (ცხარობს). დილაზე თუ არა, სამ საათამდე ხომი..

ს ა მ ა რ ი ნ ი. შენ რაბებს ლაპარაკობ? რა შუაშია აქ რესტორნები? დღეს ყოველმა კაცმა უნდა შეიგნოს, რომ იგი სწორედ აქაა საჭირო. არა მარტო მისი ხელები, მისი სიმარჯვე, მისი შრომა, არამედ თვით იგია საჭირო, როგორც ადამიანი, როგორც პიროვნება. ამაშია სწორედ ხელმძღვანელობის მენცერული მეთოდი. და თუ ჩვენ ვერ გავიგებთ, რომ ეს მოწოდება, დირექტივა, კამანია კი არ არის, არამედ უცილობელი, უწყინდესი აუცილებლობაა, მაშინ ჩვენ წინ ვერასოდეს დავიჭვრებით. გზა მოჭრილია. არ შეიძლება ადამიანებს მხოლოდ ვუბრძანოთ. სასაცილოა, მაგრამ ეს უბრალოდ ეკონომიკურად არ არის სასარგებლო. არაფერეტურია ძვირადღირებულია უშედეგოა! უნდა გამოართოს გულლია, სერვისული... ვაკაცური საუბარი! რა არის ცუდი? რა არის კარგი? რისი გაცემა შეგიძლია შენ? რისი მე? რისი გაცემა შეგიძლია ყველას ჩვენ ერთად. სამხარეო კომიტეტს, ბიუროს, ქარხანას, სახაოსნოს, საბჭოთა მეურნეობას, საპარიკმახეროს, მეფრინველეობის ფაბრიკას... თვითონვე ჩვენგანს. აქ, აი, ამ მაგიდასთან უნდა გამოართოს ეს საუბარი. და იქ... (ფანჯრის მიღმა მიუთითა) თითოეული, რომელიც მოედანზე დგას...

რ უ რ უ ა (იფეთქა). მეც სწორედ ამ ვაკაცურ საუბარს ვეშვებო.

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი (ავად). რა? რა? ხედავო, საით მიექანება ეს რომან შლოვოვიჩი.

კ ა შ ტ ა ნ ო ვ ი. შენ რა, მაგას პირზე აფარებ ხელს, თუ რაა ეს?

რ უ რ უ ა (უკან არ იხეცს). მე თქვენ პატრონად გეტყვით. ჩემს თავზე ვიტყვი. მე ყველაფერი მაქვს. ჩემი შურთი!... შეიძლება!... საცაა შვილიშვილებიც მეყოლება. კარგი შვილები მავს! კარგი შვილიშვილებიც მეყოლება. სერეთა, რომ მათი მამა ძლიერი კაციო. მე კი მჭერაა ეს? მე თვითონ! აი, ახლა, თუნდაც! შეექვება! რა არის კაცისათვის ყველაზე მთავარი? პატივისცემა! პატივს უნდა სცემდე ადამიანს! და თვით უნდა სცემდე პატივს ხაყუარი თავს. ახე აი... ახლა... დღეს... მე ჩემს თავს პატივს არა ვცემ. არა! რას არ მივცემდი ახლა მე... ოღონდაც ისინი გადარჩენენ!

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი (ფიცხლად მიტრიალდა ლომოვსაკენ). შენ, ლომოვა, შენ რა სულ სდუმხარ? შენ რაღას ფიქრობ?

ლო მ ო ვ ა (წუნარად). მე არ ვფიქრობ. მე ველოდები.

ყველა უნებურად მისკენ მიტრიალდა.

სე რ ე ბ რ ე ნ ი კ ო ვ ი. რაო, რას ლაპარაკობენ? ლ ო მ ო ვ ა (გულს გარეთ). არაფერსაც არ ლაპარაკობენ.

ს ა მ ა რ ი ნ ი. როგორ თუ არაფერს? ლ ო მ ო ვ ა. თქვენ იყავით ქარხანაში?

ს ა მ ა რ ი ნ ი (დაიბნა). კი. სიტყვით გამოვიდი.

ლი ა ტ ო შ ი ნ ს კ იმაც რამდენიმე სიტყვა სიტყვა... შ ა ხ მ ა ტ ო ვ ი. შემდეგ დაიშალეთ?

ს ა მ ა რ ი ნ ი. დავიშალეთ.

შახმატოვი ადგა. ფანჯრისკენ წაიდა. მთელი შემდგომი საუბრის დროს იგი ფანჯარასთან დგას.

სერებრენიკოვი (ხმას აუწია). მე შენ გე-
კითხები, შენ, ლომოვა!

ლომოვა (შეკრთა). მე რა? რა კვიანურს მე
ვიტყვი? თუნდაც რამე რომ ვთქვა. რას მიყურებთ,
ნიკოლაი ლეონტივიჩი? (თაღლები აწეოთ) იქნებ ვერ
მიცანიოთ, ლომოვა ვარ მე, ლომოვა. აღდგს თქვენ მეთუ-
ხნებოდი: „შენისთანა ბევრი მინახავს ამ მაგიდას-
თან“. აი, მე კი სხვაანირი ვარ, ჩემი გვარიც კი პაპის
პაპისაგან მოდის, ცხოვრებამაც ბევრჯერ დაამჯგავა,
გემგის ახარმოცი პროცენტი აქ ქლომისთვის კი არ
გამოჰყავთ, არამედ მუშაობისთვის! მოდი, ერთი და
შენ დაქვები ჩემს კაბინაში, ორმოცი მეტრის სიმაღ-
ლეზე, სიციხეში, როცა წზე თვალებს ბუფავს; ზამთარში,
როცა ევეს-შიდ ბლანია ქარი გრიალებს და
თოვლუკანი სახეში გვცემს. აწვე კრანი კი შენს ქვეს
ცეკვაუს... მე ხომ ქალი ვარ, ბოლოს და ბოლოს. ხე-
ლებს კიდევ არაფერი უნდათ, ემშაქმა წაღოს ისინი,
მაგრამ ქალს კიდევ რომ სხვა რამეც აქვს.

სერებრენიკოვი (წყენარად, მაგრამ მუქა-
რით). შენ სად გგონია თავი?

ლომოვა. ვიცი სადაცა ვარ. არ დამიწვინია და
არც უსაქმურებს ავურჩევიათ აქ მე. რას ვიტყვი მე
ხვალ, ამ თავდაურთოვად მშრომლებს? შენს ზურგს
ხმა არ ამოვფარებდი, ნიკოლაი ლეონტივიჩი? „სა-
ხარეო კომიტეტმა ასე გადაწყვიტაო“. მოდა, ამასაც
გეტყვი, შენ ჯერ არა ხარ სახმარეო კომიტეტი. შენ
რუბრად სერებრენიკოვი ხარ. ერთ-ერთი მდივანი.
რომელიც ამ მხარეს უნდა უზადებდეს ყურს. ჩვენ კი
რასაც ვიტყვი, იმას შეასრულებთ, ხალხსაც ანგარიშს
ჩააბარებთ. შეეკითხებით კიდევ — კარგად გავაქეთო
საქმე და თუ კიდევ რამე არისო საჭირო?

სერებრენიკოვი (თითქმის დაშვიდდა). აი,
ეს კი ვეღარ გავიგე. შენ რა გინდა?

ლომოვა (მთულოდნულად, გამგებრავად). მე ის
მინდა, რომ შენ ჩემი გვერდზე, პატის მცემდე,
შიგნო, მე შენზე ნაკლებად არაფერი არა ვარ, არა
ვარ შენზე უკეთესი. გგონია, მე არ ვიცი, რომ შენ
ჩემი ხმის იმედი ყოველთვის გაქვს, როცა ვინმე
თავის ადგილზე უნდა დახვსთა! ხმათა უმრავლესობი-
ნათვის გვეკრდები. შენ შეგიძლია ყველას თავზე
ხელი გადაუსვათ კაშტანოვა და ლეიფონსკი ჯერ
კიდევ გაწვევს წინააღმდეგობას, არ გამლევინ განა-
ვარდების საშუალებას. ისეთები კი, როგორც რომან
რურუა, ყველაფრისათვის მზად არიან. როგორც
იტყვან ხოლმე: „რას იხებებთ, ბატონოო!“, იციან,
რაც არ უნდა მოხდეს, ხელს დააფარებ, გადაარჩენ.
ისინი კი — შენ გადაგარჩენენ! თქვენ ხომ უკანას-
კნელი ინსტანციის გეშარატება ხართ! შეხედე —
ვანკა ტროიანი თავის თავსაც და გემსაც სიკვდილ-
სიკვდილის სასწორზე ავადებს, ცდილობს ისხნას
ხალხის სიმდიდრე, ღირსება. შენ კი მხოლოდ იმას
ცდილობ, პრესტიჟი დაიცვა! როგორ არა — ტროიანს
უბრძანებ გადაარჩინეო გემი, ის სულმედი, კი, თავ-
კრანის, უარს ამბობს. „ჩა...ე. აღმაშფოთებელია!
ურჩობაა სახმარეო კომიტეტის წინაშე! ახლა კი შენ
ტროიანს უბედურებით გსურს შახმატოვი დასაბარო.
შენ ხომ არ გიცნობს იგი, არც იციან რისი გამკეთებე-
ლიცა ხარ, სხევეზე საკუთარი თვის მიხედვით მიჭე-
ლობს. ხოლო რა კაცია ის, ეს არც კი გეხმის შენ.
ნუთუ სულში არაფერი წმინდა არა გაქვს? მიიხედ-
მოიხედ, თვალები გამოიფშვინეთ, სად ხარ? ვინ ხარ?
ვინ არის შენს გარშემო? იქნებ ჰუკუსტეტები არიან?

მხოლოდ ამის მერე გიხსავ — ვინ ააშენებს ჩვენს
სამყაროს. ამის სამყაროს, ლიბოშინსკის, ტროიანის
სამყაროს. ყველას სამყაროს. ეს სამყარო ჩვენს სუ-
ლებში იწვება. როგორცაა ეს ხული, ისეთივე იქნება
ჩვენში მომავალი! აი, ამაზე დაფიქრდი, ჩვენს სულე-
ბზე და შენს სულზედაც! დროა დროა უკვე!
(შებრუნდა, დაჭაღ, შემდეგ თავი ველარ შეიმავრა და
კაბინეტიდან გავიდა).

ყველანი სერებრენიკოვს უყურებენ. იგი თავი-
აღწეული ზის. ადგა, ფანჯარასთან მივიდა.

ლიბოშინსკი (პაუზის შემდეგ). მიხაილ
ივანოვიჩ, გითხრათ თუ არა ვანია ტროიანმა... ჩვენ
მთელი დამე ვსაუბრობდით. მანამდე, სანამ თქვენთან
მოვიდოდა. გითხრათ მან, რომ თქვენი მოსვლის შემ-
დეგ თავიფუხრად ამოსიყვებოდა ხალხმა ჩვენს მხარე-
ში? რომ ადამიანებს გულზე აღარ ჰკიდებენ იარლიყს
„კრატკანია“, „მოუთოკანია“, „თავნება“.

შახმატოვი (არ შემობრუნებულა). მითხრა...

ლიბოშინსკი. მაშინ თუ ვენდობით კაცს,
ბოლომდე უნდა ვენდოთ. ასეა ხომ? თორემ ისე
გამოდის, როგორც ძველ არმიასი. ფელდფებელმა
იყვარა — „ერთ“ და „ორ“-ის თქმა დააიწყდა —
ფეხაწულად ჭარისკაცი კი იღგა გაქვავებული...

შახმატოვი. რა... რა... (მკვეთრად შემობრუნდა
აღწეული).

ლიბოშინსკი (გაღიმებას ცდილობს). არის
ასეთი ხუმრობა.

შახმატოვი. მე კი ხუმრობა არ მიყვარს! საქ-
მეში იუმორი არ მიყვარს.

რურუა (სიტუაციის შერბილებას ცდილობს). ეეპ,
კარგა ხუმრობა, თუ უადგილო არაა...

შახმატოვი. ახლა უადგილოა (სწრაფად მიუ-
ახლოვდა თავის მაგიდას) დიხა, დიხა, პორტი სამ
წელწაღში ავაშენებ. გამარჯვება, სიხარული, მიღწე-
ვები! ყველაფერი ეს კარგია, სწორია, ღამაზია. მხო-
ლოდ ეს ცოტაა. გესმით, ცოტაა! შინაურული ზეიმი
ამ კაბინეტში საჭირო სტანდარტი... სხვაანირი საზო-
მებით ცხოვრება! რომელი საკუნეა ფანჯრებს მიღმა?
რა წუდება? კაცობრიობის ყოფნა-არყოფნის საკითხი!
ჩვენ კი ელემენტარულ საკითხებში, როგორც წესს
ნაძვ შორის, ისე ვინებეთ. ... (ხმას აუწია) თქვენ რა,
მართლა ვერ ხედავთ, რომ ჩვენ კვლავინდებურად
გუშინდელი დღით ვცხოვრობდით? ბუნებრივი სიმ-
დიდრებით! მაგრამ როგორ ვიყენებთ და ვუვლით
მათ? რა დღენევა შრომის ორგანიზაცია? საქმარისი
იყო უმცირესი, უპრიმიტივესი დაძაბვა და პორტის
მშენებლობა წინ გავარდა. რა არის ეს? აღმოჩენა?
ასეთი მეთოდები ხომ ამ ოცი წლის წინათ არსებობდა.
(ფანჯარი დაავლო მაგიდაზე). ოდნეოდ თუ გიფიქრათ.
რომ ლენინი ეკრომოურ პოლიტიკას მტკიცედ სცვილი-
და, როცა ეს აუცილებელი იყო? დაბნეულობისგან
ხომ არ მოსდიოდა ეს? არა, იპიტომ, რომ იგი არა-
ფრის წინაშე თვალს არ ჰქვიდა. მას მამაცი ადამი-
ანის თვანი თუ გული ჰქვიდა.

სერებრენიკოვი (მოიხედა, წყნარად). კარგი,
ერთი შენც, მიხაილ ივანოვიჩ. ლენინამდე სადა ვართ
ჩვენ, მაგრამ უფრო უარესიც ხდება...

შახმატოვი. უარესის ნება არა გავქვს ჩვენს
თქვენ ნუ დეღავთ, ნიკოლაი ლეონტივიჩი. მე ვიცი
თქვენი ფასი. თქვენ იდეური ადამიანი ხართ. თუმცა,
თქვენი იდეების წინააღმდეგ უკანასკნელი სისხლის
წვეთამდე ვიბრძობებ.

კაშტანოვი (თავისთვის). ეს ზუსტია. იდუარა... ჩვენ კი ყოველთვის არა ვართ...

შახმატოვი. თქვენ გგონიათ, ყველა ჩვენი ნაკლოვანება ეკონომიკაშია? მოსავლიანობაშია? ისინი იმაშია, რომ და თქვენ ყოველთვის არ გვესმის, რა შეუძლია ჩვენს ადამიანს. როდის ერთხელ გვიმტყუნა ჩვენმა კაცმა. ომში? ნგრევისას? ყამირზე? ატომის პოლიგონზე? არ უფიქრა ეს. ადამიანი სრულყოფილია და თუ რომელიმე სუსტია — მისი ცხოვრება ნაკლებულია აზრს, მაგრამ ამაში დამნაშავენი ჩვენ ვართ. ჩვენ არ უნდა გვეშინოდეს ამის თქმის ჩვენ სიმართლის არახოდეს არ გვეშინოდა! ჩვენს ჩვენ თვითონ, ჩვენზე ნება-სურვილით ავიღეთ პასუხისმგებლობა ხალხის წინაშე მდებარეობს. იმისა, რომ მსოფლიოში ყველაზე მოწინავე პარტია უყოფილიყავით. (შემობრბის სინილენი. ლომოვა შემოპყავა. ყველა მათ მიაჩერდა).

სინილენი. არხებობს ბერძნულ ტრადიციას დაკავშირების საშუალებად. იგი ორმოცი კილომეტრითაა დაცილებული „ჩელუსკინცს“. გვიბრძანებთ სხობოვო ბერძნებს ტროიანის გადარჩენა?

შახმატოვი (სხე უყურებს, თითქოს ვერც იცნო). რა სპექტი? ვთხოვო? ტროიანის გადარჩენა?

სინილენი (კარისკენ დაიხია). გავიგე. ყველაფერი მიხვდი. საშავიროდ, მათი ადგილსამყოფელი განვსაზღვრეთ.

პუხა. მომდევნო ლაპარაკი მიმდინარეობს წყნარად. მიმიღე. უწებლად. ელიან. დამაბუნლი არიან. სხვაზე ფიქრობენ. დრო გადის.

სერბერენიკოვი ქმადილას; დაუბრუნდა. სდუმს. ამოიბრა). დიდი ხანია ამუხრდა ჩემს პირდაპირ მსხდარიყვენ ნამდვილი, კეთილთ ვაყაყები. იყვენ ასეთებიც ჩემს ახალგაზრდობაში. ამ კედლებს შორისაც იყვნენ. თუ რა ვიცი, მათით ვიცი. ძალიან ძვირად უყვარებოდა ეს დამოუკიდებლობა.

... შეხედა შახმატოვს. იგი სდუმს.

კაშტანოვი. მეც მახსოვს ისინი. შენ მათ არ უყვარდი.

სერბერენიკოვი. ძალად არ მოვარჩიდი და იმიტომ. შემდეგ კი უკვე გვიანდა იყო. ყველაფერი პირში მომახალეთ აქ, ყველა უბედურებაში მე დამდეთ ბრალი. ამის განსჯა ჩემი საქმე არაა. დიდი ძალა ჩიაგდეთ ხელში? შესაძლოა... მაგრამ საიდან მოდის ეს ძალა? თქვენ მომეცით მე იგი თქვენ ხომ ყველანი, ცალ-ცალკე მე შეგარჩით. თქვენ, ბატონო, ოსტატები ხართ. ტალანტები მოსკოვში თვითველი თქვენგანი ასეთსავე მანქანაში ჩაჩედოდა, ფულიც გექნებოდათ, მღვთობაც... ყველაფერი! (პუხა). მე ცოლის გამო სახლი ვერ გეპატეებოდით. ერთი განახათ როგორ ვცხოვრობ. ჩემს შოფერს ეცინება კიდეც — „იქნებ, გარნიტორი მიიცვ დეიდათ, ნიკოლაი ლენინტევიჩო? თქვენი, როგორმე, გიმოწინაო!“ მე კი ვიცი, რომ კალენიკოვის დეიდაზე ამომძვრება სული. იმიტომ, რომ სხვა რწმენა არა მაქვს. არ შემიძლია — აქ ერთი ვილაპარაკო, სახლი მეორე. აქ მსოფლიო რევოლუციისაგან მოვუწოდო ხალხს და იქ ხარა-ხურთი, ჭინჭებიტა ვავსო სახლი და ავარაკი. შვილიკოებს „ეიგული“ მივართვა საქორწილო საჩუქრად!

კაშტანოვი (წამოიჭრა). იმაზე გადამიკარი, ჩემს ალიოშას მანქანა რომ ვუყუდი? ცოდვილი ვარ,

მაგრამ შენ ვერასოდეს ვერ გაიგებთ თუ რა გრძნობაა, როცა მოხუცებულს შვილი შეგეძინება.

სერბერენიკოვი. აი, აი, ხალხს! ხელდასმული ხალხი ყველაფერს ხედავს...

კაშტანოვი. მე და შენ აქ მონასტრის კი არ ვაშენებთ! ტბილი კვერს კი არ ვდებულობთ.

სერბერენიკოვი (ნალელიანად). თქვენი მართი დატოვება საშინელებაა. დიახ... ცოცხა ხანს თუღა ვიცოცხლებ. კარგია, რომ სიკვდილის წინ მინც შევიტყვე ყველაფერი დაფარული ჩემს შესახებ. თქვენს ბავთაგან... მე, შესაძლოა, მთელს ამ მხარეში, მხოლოდ ერთი კაცის ვერა გავიგე რა, არა, შენ არა. მიხალი ივანოვიჩი. შენ — დღეს აქა ხარ, ხვალ იქ. მე ტროიანზე ვამბობ! შესაძლოა მასთან კამათის გამო არ შემიძლია მე აქედან წასვლა. ვერ დავამთავრეთ ჩვენ ეს კამათი. არ მჭერა მისი ამ სოციალური ექსპერიმენტებისა. პარტის ნაძირალთა კრებულისგან ნაოსნობის საუბრეთს ეკიპაის შექმნა — არა და არ მჭერა. მე შენს შვილს არ ვგულისხმობ, ლომოვა. პრინციპზე ვლაპარაკობ.

ლომოვა. ახლა კი, ვგონებ, დაახრულეთ კამათი... სერბერენიკოვი. სულერთია, მაინც არ მჭერა.

სამარინი. რატომ გაჩუმიდით?

სერბერენიკოვი (თითქოს ამოსუნთქაო, გაახალგაზრდავდა, ფანჯარასთან მივიდა). ნუთუ ქალაქშიც ასევე ფიქრობენ? (პუხა). პარტისგან რა ძალა უფლება გვაქვს მონიჭებულნი აქ კი ასიათასობით ადამიანი დავს... ყველას თავისი სამყარო აქვს, ცხოვრების აზრი... (წყნარად). მო, რამხელა პასუხისმგებლობა... ხალხის წინაშე! თუნდაც იმავე ლომოვას წინაშე!

ლომოვა. შენ თვითონ არ დაიწყე, ნიკოლაი ლენინტევიჩი!.. მე ხომ ვიცი!

სერბერენიკოვი (შეაწყვეტინა თითქმის მრისხანედ). არაფერც არ იცით თქვენს მე დავილაღე! მე დავილაღე! რამდენი სახე მიდგას თვალწინ. ასე გგონია, საქმარისია ხელები გაიწვინდო და ისინი ცოცხლებივით... გარდასულნი, ცოცხლები, მომავალნი. სიცოცხლებს კი მხოლოდ მინა აგრძელებს. ჩვენი მხარე... ნათელი, ამწვანებული, ძლიერამოსილი. რა საფრანგეთი, რის საფრანგეთი! (მკვეთრად შემობრუნდა). ტროიანი შეასრულებს თავის მოვალეობას და თუ დავილაღე, გმირულად დავილაღებ!

(შახმატოვი უურადლებით ავირდება ბიუროს, წყურებს)... (წყნარად) თქვენ — განათლებულნი... ჭკვიანი... ახალგაზრდები... თქვენ ჯერ კიდევ ყველაფერი უბრალოდ გეჩვენებთ. არც შეცდომები, არც ცოდვები არ იმალბთ თქვენს ზურგს უკან. მამ, მიდი, მიდი, რაღას უყურებთ. მხოლოდ ღმერთმა ნუ ქნას, რაიმე რომ მოხდეს. მაშინ მხოლოდ ზეგმირობა თუ გიმეხებათ... ხომ გვითხავთ ხალხი პირდაპირ: „გენა თქვენა ხართ ის ხალხი? ამ მრისხანე დროში ჩვენ რომ გვიბრძანებლობდითო?“ რას უქასუხებთ მაშინ? თუ კიდევ დაუწყებთ ძებნას ვინმეს ზურგს ამოსაფარებლად? ვის გადააბრალდებთ დანაშაულს?

შახმატოვი (მოულოდნელად). არა...

სამარინი (ყურბლი ცქერად). რა „არა“, მიხალი ივანოვიჩი...

შახმატოვი (პუხის შემდეგ საოცრად გულგახსნილია). არაფერსაც არ ამოვეფარებთ. (შეხედა სერბერენიკოვს). მე არ მქონდა უფლება თქვენთვის

მეუერა, ნიკოლაი ლეონტივიჩი. დიახ. დიახ. ყველას ცხოვრების თავისი აზრი აქვს... თავისი სამყარო... განსხვავებული. მოუწყობელი თუ განურჩეველი. ხან-დახან საოცარ ადამიანს წააწყდებით. მაგრამ ვიღაც ხომ არის ვალდებული უყვარდეს ეს ხალხი. ყველა... ყოველნაირი. ცოცხლები (წუნარად, თითქმის თავის-თვის) უყვარდეს. ეს წარმოუდგენლად ძნელია. მაგრამ ეს არის უმთავრესი, უმაღლესი შრომა პარტიის წევრისა. მაგრამ თუ არ შეგიძლია? მაშინ, მართლაც, საქმე მხოლოდ უსულგულო რჯინასთან უნდა დაიჭირო. მე მივხვდი, გავიგე, გმადლობთ... მპატიეთ, მომითხოვთ.

ლომოვა. რა გემართებათ, მიხილ ივანოვიჩ? რა არის ეგ? ცრემლები?..

შახმატოვი (წუნარად). როგორღა შემოგებდეთ მე თქვენ თვალბეში, თუ...

სწრაფად შემოდის სინილკინი. შახმატოვის მაგიდაზე რადიოგრამას უღებს.

სინილკინი. ეს წუთია გადმოსცეს... შახმატოვი (კითხულობს. სღუმს). სად მიეშველენ? სად არიან ბერძნები?

სინილკინი. ახლა უკვე თხოთმეტი კილომეტრით დასცილდნენ ძველ ადგილს.

ლომოვა. გადარჩენენ?

შახმატოვი (მეჭანკურად პასუხობს). ბერძნულმა თევსაპერმა „ბეიკოსმა“ გემბანზე აიყვანა ერთადგლიანი სამაშველო კარპატი სტაფიორი—ეკიმი ქალი.

შახმატოვი. ცოცხალია? ღენა?

სამარინი. ცოცხალია. იგი ნავში ჩასვეს და სასნელი წულის სრული მარაგი მისცეს.

ლომოვა. დანარჩენნი?

სინილკინი (ხედავს, რომ შახმატოვს პასუხის გაცემა არ შეუძლია. პაუზა). კარპატი ერთადგლიანია. მხოლოდ რამდენიმე წუთით მოვიდა გონს ღენა.

კაშტანოვი. თუნდაც მხოლოდ ქალის გადარჩენა... ეს ტროიანია!

სამარინი (წუნარად). ეს ტროიანია. პაუზა.

ლომოვა. ესეც ასე, რა უბრალოდ დამთავრდა... რურუა. წამოდით, ნინა სერგეევანა.

სინილკინი. მე ეკიმს გამოუძახებ.

ლომოვა. მე კი...

რურუა. ნინა. მე შენთან ვიქნები... (კარისაკენ მიდინა).

სინილკინი. მოსკოვმა გადმოსცა (მაგიდაზე ფურცელი დაუღო).

სერებრენიკოვი (შახმატოვის მაგიდიდან ფურცელი აიღო. ჭერ ჩემად კითხულობს, მერე ხმა-მალდა). მოსკოვი იწონებს შახმატოვის გადწყვეტილებას... „ჩელუსკინეცთან“ დაკავშირებით. (სინილკინს). თქვენ გამოიხმეთ მოსკოვი?

სინილკინი. მე.

სერებრენიკოვი (შეაფასა). გასაგებია (ქალღალღი იტყობება). იწონებს... ანდობს ბიუროს.. კადრების საკითხსაც, აგრეთვე...

სინილკინი. ამის შესახებ ტელეფონოგრაფამაში არაფერია თქმული.

სერებრენიკოვი. ყველაფრის დაწერა არ არის საჭირო... რაც იგულისხმება...

შახმატოვი (წუნარად). აქ საგულისხმებელი სხვა არაფერია.

სინილკინი (ყველას მიმართავს. ცდილობს არ შეხედოს შახმატოვს). ხალხს რაღაც უნდა უთხროთ... სერებრენიკოვი. ახლავ გადამწყვეტი. წა-
სწრაფად მიდის
სინილკინი გადის. კაშტანოვი წამოდგა.

კაშტანოვი. ასეა მიღებული და... პატივი ვცემო...

ერთმანეთის მიჯოლებით დგებიან სხვებიც. შახმატოვის გარდა, რომელიც თითქოს ვერავის ამჩნევს.

სერებრენიკოვი. დაქვითი, ამხანაგებო.

სამარინი (თავისთვის). არა. არ შემოდია წარმოვიდგინო... მე ხომ საბავშვო სახლიდან ვმეგობრობდი ვანკა ტროიანთან. ომის დროს ფლოტში იუნგებად ვმსახურობდი. თვენ არ იცით რას ნიშნავს უფროსი მძის ყლია საბავშვო სახლში!

ლიატოშინსკი. შემდეგ გაისვენებთ, იური ვასილევინი.

კაშტანოვი. მე პირადად მზად ვარ პასუხისათვის. თვით პლენუმის წინაშეც კი.

სინილკინი (შემოდის). მიხილ ივანოვიჩ, იქ, მოედანზე... მშფოთვარებაა. რას გვიბრძანებთ?

შახმატოვი (სწრაფად შეხედა, შემდეგ სხვებსაც მოავლი თვალი. მოულოდნელად, წუნარად). მე წავალ მათთან...

(წავიდა კარისაკენ. უკან შემფოთებული სინილკირი მიჰყვა. ყველამ შახმატოვს გააღვენა თვალი. იგი ზღურბლზე შემოტრიალდა). მე თქვენ გედლობით... (კიდევ რაღაცის თქმა უნდოდა, მაგრამ თავი შეიკავა და სწრაფად, დიდი მტკიცე ნაბიჯებით გავიდა).

სინილკინი მიჰყვა. პაუზა.

სერებრენიკოვი (მიუხედავად იმისა, რომ ბიუროს წევრები სღუმან, ადგა). აქ, რასაკვირველია. ყველა არაა... მაგრამ, მე ვფიქრობ, რომ სამხარეო კომიტეტის ბიუროს სხვა წევრებიც ჩვენ დაგვიტყვენ მხარს. საუბარს პლენუმზე გადავიტანო. მოვხსენებთ მოსკოვს. მაგრამ საერთო აზრი ახლა უნდა გამოვიშლათ. (უცებ ჩაიცინა). თურმე, მოსკოვი ბრძნულად მოქცეულა. როცა უფლება მოგვცა ჩვენ თვითონ გადაგვიწვიტა. (ამოისუნთქა). პირველი: — წინადადება შემოამატე, ამხანაგებო. სამხარეო კომიტეტის ბიუროსადმი დანართის პირებისათვის, „ჩელუსკინეცის“ გადარჩენისათვის დაგვიანებით მიღებული ზომებისათვის, მიხილ ივანოვიჩ შახმატოვს გამოეცხადოს... სასტიკი საუკედლო. სააღრიცხვო ბართში შეტანიო. (ღუმლიო).

რას გაჩუმებულხართ, ეს ხომ, პირდაპირ ღვთის წყალობაა (ღუმლიო. პაუზა).

კაშტანოვი (მკვეთრად წამოიშარა, კინალამ სკამი წააქცია. ფანჯარას მიუახლოვდა). ჩართეთ სელიქტორა... შეხამლო, კიდევ რაიმე შევიტყოთ...

ლიატოშინსკი (სელექტორი ჩართო. გაუგებარი ლაპარაკი ისმის. ხანგრძლივი პაუზა).

სერებრენიკოვი (ლიატოშინსკის). ჩართე! მაშ კენჭს ვუყრით?

კაშტანოვი (თავისთვის). შეხედეთ ერთი, როგორ მიდის მოედანზე შახმატოვი. თითქოს ოცი წელი ჩამოიბერტყაო მხრებიდან.

ლიატოშინსკი (მიუახლოვდა). რთული კაცია მიხილ ივანოვიჩი.

კაშტანოვი. ამ ქვეყნის არაა. (ამოისუნთქა).

ლიატოშინსკი (მტკიცედ). არა, სწორედ ამ ქვეყნისაა. სწორედ ჩვენი ქვეყნისაა.

სერებრენიკოვი. თუნდაც რომ გადარჩნენ, ვფიქრობ, რომ ამ ადგილზე, სულერთია, სხვა დაქდებოდა არა, შენ არა, სამარინ. არა, შენ, იური ვასილენი, მისი უმცროსი ძმა ხარ. და მთელი შენი ცხოვრება ახე გაგრძელდება.

კაშტანოვი. შენ?

ლიატოშინსკი. ტროიანი!

სერებრენიკოვი (გაეღიმა). კვიანი ხარ, შენ, გერმან ალექსანდროვი.

პაუზა.

კაშტანოვი (ფიქრისადა). რა კაცი ხარ შენ, მაინც...

სერებრენიკოვი (მშვიდად). მე მიწიერა, ცხოვრებისეული კაცი ვარ.

სამარინი (ვინც ვერ მოსულა, სერებრენიკოვის წინააღმდეგ შემდეგ).

ვანკა ტროიანი... იმას თავშიაც კი არასოდეს მოუვიდოდა, რომ სერებრენიკოვი... მას...

კაშტანოვი. შეხედეთ როგორ იქნევს ხელს შახმატოვი. თითქოს ხმალს იქნევს!

ლიატოშინსკი (წყინარად). მაინც რა ძალაა ამ კაცში.

სერებრენიკოვი. არა, შახმატოვი, რასაკვირველია, დეხმარა ჩვენს მხარეს... დეხმარა...

კაშტანოვი. შეხედეთ, ქუდიც კი მოიხადა მერე და, რა ქარი უბერავს...

სამარინი. როგორ უხმენენ! როგორ უგდებენ ყურს!..

ლიატოშინსკი. სადა არსინილინი! მარტო გაშვება არ შეიძლება...

სამარინი. რა არის ე? შეხედეთ, ხალხი სამხარეო კომიტეტისაკენ გამობრის.

კაშტანოვი. ნუთუ? შეხედე...

სერებრენიკოვი (სელექტორთან მიიბრინა). სინილინი! ფუი ეშმაქ! სადა ხარ?

კაშტანოვი. შახმატოვი წინ გადაუდგა ხალხს.

ლიატოშინსკი. არა! აქ რაღაც სხვა ამბავია. სერებრენიკოვი სწრაფად გაეშურა კარისაკენ. ამ დროს შემობრინებს ლომოვამ და რურუამ...

ლომოვა. ცოცხლები არიან, ცოცხლები! ეს წუთია გადმოსცეს...

რურუა. ეს წუთია ფლოტიდან გადმოგვცეს, „ჩელუსკინეც“ გადარჩენილია...

იგი ტივტივებს. არემონტებენ. დინებამ ტანავრის კუნძულებისაკენ გარია.

სერებრენიკოვი. შეუძლებელია!

ლომოვა (გადაიხვია მას, გაოგნებულს, შეშინებულს). ცოცხლები არიან, მაღლობა ღმერთს.

კაშტანოვი (წყინარად). ვაშა ვაშა, ამხანაგებო! არსადაც არ გავუშვებთ მიხაილ ივანოვიჩს.

სამარინი. ვანკა? ვანკა ტროიანი რა ბიჭია, ჰა?

კაშტანოვი. ასეთ დიდ დედუას გაუძლო...

ლიატოშინსკი. ახლა რას იტყვით, ნიკოლაი ლონტიევიჩ, მოთავეთ დავა ტროიანთან?

სერებრენიკოვი. ხო! (დაჯდა) ხო, ადამიანს, თურმე... შეუძლია... შეუძლია...

ლიატოშინსკი (ყვირის, უხსნის, როგორც ბავშვს). ოდესმე ვილაკამ... უნდა... და არავინ არ იცის, ვინ არის ბოლო და ვინ პირველი!

სერებრენიკოვი (უკანასკნელ იმედს წაეპოტინა). ორდენზე კი არა, გვირობაზე უნდა წარვადგინოთ ტროიანი!

ლომოვა. ჩემი ვალერკა?

რურუა (ეცეკვა). ისეთ ქვიფს ვეისრულობ, რა!..

სამარინი (ფანჯარასთან მდგარი, ეჭვრეულ შეხედვით შეხედვით რა დეხმარა? გენგლიოტეკა)

რურუა. წაიფორბილა!

კაშტანოვი. ცუდად გახდა, ალბათ! გაუვლის...

სამარინი (ყვირის). მიშა... დაცა! მიშა...

ლიატოშინსკი. ექიმი!

სინილინი გარბის ოთახიდან, სხვებიც მიჰყვებიან. სერებრენიკოვი მარტო დარჩა. თავხარდაცემულია, ამ ამბობისაგან განადგურებულია. ცდილობს თავს მოერბოს. სელექტორიდან ისმის დაუსრულებელი რადიოტელეფონური საუბარი სანაოსნოსთან, სამხარეო კომიტეტთან. სერებრენიკოვმა გამოართო სელექტორი. პაუზა. მარტოა. შეშინებული. შეშინების სინილინი. არამუნებრივად მშვიდი სახე აქვს.

სინილინი. მწვავე კორონარული უემარისობა (პაუზა)

სერებრენიკოვი (პაუზა. ძლივს გასაგონი ხმით). გაციოთ განკარგულება.

სინილინი (სერებრენიკოვის წინ მაგიდაზე დააწყო ვასალები, დოკუმენტები). თქვენ თვითონ გაციოთ განკარგულება. მე მივდივარ.

სერებრენიკოვი (გაოგნებული. მარტო დარჩენისა ეშინია). ლაწირაქი! ჭერ ორმოცდაათიც არ შესრულებია...

სინილინი. (ყარებთან. მშვიდად). როგორც ნებიაჩემი იტუიდა... ღმერთმა დაგწყველოთ თქვენ... ნიკოლაი დეოტოვიჩი!

გაღის. სერებრენიკოვი მარტოა ამ დღისა და ცარიელ კაბინეტში. ადგომას ცდილობს. როგორც შენა წამოვდა. ჭერ ერთ ტელეფონის მიღს იღებს, მშვიდგა მეორას. ისევ სდებს. მშვიდგა სელექტორის რთავს. იქიდან კი, მოულოდნელად ხმამალა, აფეთქებასავით ისმის ტროიანის ბედნიერი, ჩახლწილი, თითქმის კუბუკური ხმა.

ტროიანის ხმა. აქ კაპიტანი ტროიანია. მიხაილ ივანოვიჩი ხართ? თქვენ გეხმით ჩემი? „ჩელუსკინეც“ არა მხოლოდ ტივტივებს, არამედ უკვე მუშაობს ორი მანქანა. ხანძარი ჩავაქრეთ! საყუთარი სვლით შეგვიძლია ცურვა! გამაღობთ ნდობისათვის. მიხაილ ივანოვიჩ, ხალხმა დიდი გმირობა გვაჩვენა! გეხმით ჩემი, მიხაილ ივანოვიჩ?.. ჩვენ საყუთარი სვლით მივცურავთ.

სერებრენიკოვი უსმენს ტროიანს, მაგრამ არ პასუხობს. დაჭრილი, ბებერი ჩიტის სახე აქვს. ვერ შენიშნა, რომ კაბინეტში შემოვიდნენ სამარინი, ლომოვა, კაშტანოვი, ლიატოშინსკი, რურუა. ისინი მღვმარედ დგანან კართან და მას უყურებენ. სერებრენიკოვმა თავი ასწია და უყვანილ დავეირვებთ, თითქოს სწავლობსო, შეათვალავს... და მიხვდა... ბევრს. შემდეგ ნელა, ძლივს ადგა. რამდენიმე წამს დგას ასე დაფიქრებულს, შემდეგ სცილდება მაგიდას, მის მწვანე მუდს ხელის გულს გადაუსვამს და თავხარბილი, ისე, რომ არავის არ შეხედოს, გაღის სამხარეო კომიტეტიდან. გაღის სამუდამოდ.

ტროიანის ხმა. მიხაილ ივანოვიჩ... თქვენ გეხმით ჩემი... სამი დღის შემდეგ ჩვენ სახლში ვიქნებით.

(ფარდა ნელა ეშვება)